

SZAKDOLGOZAT

Sós Bálint

Gödöllő

2025

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Vidékfejlesztési Agrármérnök Szak**

Pusztamonostor fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata

Belső konzulens:	Némediné Dr. Kollár Kitti egyetemi docens
Készítette:	Sós Bálint GBWMWW Nappali tagozat
Intézet/Tanszék:	Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

**Gödöllő
2025**

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	3
2	Szakirodalmi áttekintés	5
2.1	A területi egyenlőtlenségek és fejlesztéspolitika.....	5
2.2	A vidékfejlesztés elméleti alapjai.....	7
2.3	Demográfiai folyamatok a vidéki térségekben.....	9
2.4	Lakhatás mint népességmegtartó tényező	10
2.5	A közlekedési és infrastrukturális fejlettség szerepe.....	13
2.6	A civil szervezetek és közösségi részvétel jelentősége	16
2.7	A közösségi programok társadalmi hatása	17
2.8	Fenntarthatóság és megújuló energia vidéken	19
2.9	Pusztamonostor történeti és demográfiai bemutatása	20
3	Anyag és módszer	25
4	Kutatás és vizsgálati eredmények	27
4.1	Primer kutatás.....	27
4.1.1	Interjúk	27
4.1.2	Pusztamonostor SWOT analízise a lakosság véleménye alapján.....	32
4.1.3	Kérdőív elemzése	33
4.1.4	Helyszíni vizsgálat: A település infrastrukturális állapota.....	51
4.2	Szekunder kutatás.....	55
4.2.1	Az önkormányzat és a civil szervezetek szerepe a közösség fejlesztésében Pusztamonostoron	55
4.2.2	Lakhatási különbségek és a vidéki élet előnyei a Pusztamonostor környéki településeken.....	58
5	Következtetések és javaslatok.....	62
6	Összefoglalás	66
7	Irodalomjegyzék	68
8	Mellékletek	72
9	Függelékek	77

1 Bevezetés

Pusztamonostor egy település, amelynek neve egyszerűséget sugall. A község, amely hazánk szívében helyezkedik el, a lakhelyem. Gyermekkorom óta a helyi utcákat járva éreztem, hogy több potenciál rejlik a településben, mint amit elsőre láthatunk.

Dolgozatomban azt tűztem ki célul, hogy bemutassam Pusztamonostor jelenlegi fejlettségi szintjét és feltárjam azokat az irányokat, amelyek mentén tovább fejleszthetjük szeretett településemet. A lehetőségek vizsgálatakor figyelembe veszem a helyi közösség értékeit, erősségeit, az összetartást, amely a települést különlegessé teszi. Emellett az infrastrukturális és gazdasági helyzetét is vizsgálom. Próbálok lehetőségeket találni a fiatalok helyben tartására vagy a letelepedni készülő családok itt tudjanak otthonra lelni. Vizsgálni fogom a környező településeken az ingatlanárakat, valamint kielemezem a települések közti árkülönbségeket. Az előbb felsoroltakon kívül meginterjúvolom a település polgármesterét Kardos Veronikát, valamint Ézsiás-Vas Annamáriát a Pusztamonostori Önkéntes Tűzoltó Egyesület elnökét. Az interjúkban több előbb említett aktuális kérdésről is megkérdezem a véleményüket, és azon lehetőségeket is átbeszéljük, amelyek jobb irányba terelhetik a települést.

Pusztamonostor legnagyobb erőssége az elhelyezkedése, emiatt előtérbe helyezem a település fekvése alapján kínált adottságokat. Budapest 60 km-re található Pusztamonostortól, ez autóval pont egy óra, míg tömegközlekedéssel másfél óra. A főváros mellett több nagyobb város is található a közelben, mint például Jászberény, Hatvan, Szolnok. A városok közelsége munkalehetőségeket biztosít a településen lakóknak, és a gyermekek és egyetemisták iskolába járásának kérdését is megoldja.

Véleményem szerint minden helyi lakosban megvan az a belső erő, hogy élhetőbbé, szebbé és jobbá tegye otthonukat. Több önkéntes szervezet is működik a településen: Pusztamonostoriak Baráti Köre, Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Pusztamonostor Kreatív Szervező Csoport, Nyugdíjas Klub. Ezen csoportok az általuk szervezett közösségi programokkal segítik a településen élők összetartozásának megerősítését.

Szeretném megmutatni, hogy lakhelyem, Pusztamonostor nemcsak a szívünkben, hanem a lehetőségeinkben is fontos helyet foglalhat el. A közös múltunk itt, ezen a településen kezdődött és rajtunk múlik, hogy a közös jövőnk hogyan alakul.

A munkám alatt megfogalmazódott bennem négy hipotézis, amit a kutatásaim során próbálok alátámasztani, vagy megcáfolni.

A négy hipotézisem:

- H1: A település társadalmi közösségei és civil szervezetei hozzájárulnak a közösség összetartásához és a helyben maradási hajlandóságához.
- H2: Pusztamonostor ingatlanári és elérhető lakhatási lehetőségei befolyásolják a fiatalok helyben maradását vagy a beköltözését.
- H3: A település népességmegtartó képessége elsősorban a munkahelyek közelsége és az infrastrukturális fejlesztések függvénye.
- H4: Az önkormányzati fejlesztési stratégiák és támogatási programok meghatározó szerepet játszanak Pusztamonostor fenntartható fejlődésében.

2 Szakirodalmi áttekintés

A szakirodalmi áttekintés célja, hogy bemutassa a vidék- és településfejlesztés gyakorlati és elméleti alapjait, tekintettel a kistelepülések fejlődési lehetőségeire. Áttekintésem feltárja a hazai és nemzetközi kutatásokat, amelyek segítenek értelmezni a vidéki települések demográfiai, gazdasági és társadalmi folyamatait, valamint az önkormányzatok és civil szervezetek szerepét a fejlesztésben. A szakirodalmi áttekintésem célja, hogy megalapozza Pusztamonostor településen végzett elemzés elméleti keretét, és összekapcsolja a helyi sajátosságokkal az általános fejlesztéspolitikai ismereteket.

2.1 A területi egyenlőtlenségek és fejlesztéspolitika

Regionális különbségek kialakulása

Az emberi társadalmak fejlődését kezdettől fogva meghatározzák a területi különbségek. A természeti erőforrások térbeli koncentrációjához kötődött a korai városállamok és ipari központok kialakulása, amely hosszú távon a centrum-periféria viszonyok megjelenéséhez vezetett (Káposzta, 2014). A modern regionális és közgazdasági elméletek szerint a gazdasági növekedés természetes velejárói az egyenlőtlenségek. A tőke, az innováció és a munkaerő térbeli koncentrálódása új centrumokat hoz létre, emellett a perifériákon tartós erőforráshiány és gazdasági lemaradás van (Dunford, 2009).

Káposzta (2014) hangsúlyozza, hogy a térbeli különbségek legfőbb okai a gazdasági-társadalmi folyamatok térben és időben történő folyamatos újra rendeződései. Ezeket tovább erősíti a globalizáció. A neoklasszikus növekedési elméletek szerint, a fejlettségi különbségeket hosszú távon a tényezők mobilitása kiegyenlítheti. A valóságban éppen az ellenkező hatás figyelhető meg. A perifériák gyengüléséhez vezetnek a munkaerő migrációs folyamatok és a gazdasági centrumok tőkevonzó képessége (Richardson, 1969; Lengyel-Rechnitzer, 2004).

A regionális növekedési elméletek egyik következtetése, hogy a fejlettségi eltérések nem csupán gazdasági, hanem kulturális, infrastrukturális és társadalmi tényezők összetett hatásának eredményei (Káposzta, 2014). A régiók gazdasági növekedése az exportbázis-elmélet szerint elsősorban az exportra termelő ágazatok fejlettségétől függ. Azok a térségek képesek tartós fejlődést elérni, amelyek versenyképes exportstruktúrával rendelkeznek. Az ipari forradalom és

a 20. századi globalizáció elősegítette a centrumok megerősödését, ezalatt fokozatosan csökkent a perifériák gazdasági ereje (North, 1955; Lengyel-Rechnitzer, 2004).

A kistelepülések gazdasági és társadalmi lemaradásának okai

A kistelepülések gazdasági és társadalmi leszakadása területi egyenlőtlenségek egyik leglátványosabb jele. A hátrányos helyzetű térségeket jellemzően alacsony jövedelmi szint, korlátozott foglalkoztatási lehetőségek és gyenge infrastrukturális háttér jellemzik (Káposzta, 2014). Ezeken a területeken az elöregedés, demográfiai hanyatlás és a fiatal, képzett munkaerő elvándorlása egymást erősítő folyamatokká válnak. Hosszú távon ezek csökkentik a helyi gazdaságok versenyképességét és a társadalmi kohéziót.

A kistelepülések hátrányos helyzetének oka, hogy a humán tőke és a helyi erőforrások korlátozottak. Ezekben a térségekben hiányoznak a helyi gazdaságot növekedési pályára állító társadalmi és intézményi kapacitások. (Lengyel-Rechnitzer, 2004).

Területi kiegyenlítőds és decentralizáció

A regionális politika egyik legfontosabb célja a területi különbségek mérséklése és a társadalmi kohézió erősítése. A 20. század közepétől kezdve Európában a fejlesztéspolitikai beavatkozások állami, központi szinten történtek, a programok nem vezettek tartós eredményekhez, mivel a helyi sajátosságokat figyelmen kívül hagyták (Klemencic, et al, 2006).

A decentralizáció elmélete szerint a hatékony fejlesztéspolitika alapja a helyi szinten koordinált, alulról építkező döntéshozatal. Káposzta (2014) hangsúlyozza, hogy a fejlesztéspolitikák eredményességét a helyi erőforrások észlelése és aktivizálása biztosíthatja.

Dunford (2009) szerint a decentralizált fejlesztéspolitika előnye, hogy figyelembe veszi a térségi sajátosságokat és a helyi innováció támogatását. A központosított programok helyett a helyben hozott fejlesztési döntések hatékonyan tudják integrálni a társadalmi, környezeti és gazdasági szempontokat.

A centrum-periféria különbségek mérséklése nem csak gazdasági, hanem társadalmi és intézményi kihívás is, amely hosszú távon az egész nemzetgazdaság versenyképességét befolyásolja. A területi egyenlőtlenségek csökkentését célzó politikák csak akkor lehetnek

sikeresek, ha egyszerre érvényesül a helyi tudás felhasználása, a decentralizáció és az endogén forrásokra épülő fejlesztés elve.

2.2 A vidékfejlesztés elméleti alapjai

A vidék fogalma, szerepe a nemzeti térszerkezetben

A vidék fogalma a magyar és nemzetközi szakirodalomban többféle, mivel nem csak földrajzi kategóriát, hanem társadalmi, gazdasági és kulturális teret is jelöl. Szalai-Fabula (2021) szerint a vidék olyan komplex rendszer, amelyben a gazdasági, társadalmi és környezeti tényezők egymással kölcsönhatásban alakítják a helyi életminőséget és a térszerkezetet. A vidéki térségek nemzeti fejlődésben betöltött szerepe nem csak az agrártermeléshez kötődik. Egyre nagyobb a helyi szolgáltatások, az innovatív kisvállalkozások és a turizmus szerepvállalása.

Szabó (2009) hangsúlyozza, hogy a mezőgazdasági funkciók mellett megerősödtek a közösségi és ökológiai funkciók is. A vidék a nemzeti térszerkezetben olyan egyensúlyozó tényező, mely hozzájárul a regionális kohézió erősítéséhez és a területi egyenlőtlenségek csökkentéséhez. A vidék a társadalom térbeli és gazdasági stabilitásának alapvető eleme. A vidék nem periféria.

A vidékfejlesztés történeti alakulása Magyarországon

Magyarországon a vidékfejlesztés új megvilágításba került a rendszerváltást követő években. Decentralizált, közösségi alapú megközelítés került előtérbe a centralizált agrárpolitika helyett (Szalai - Fabula, 2021). Az 1990-es évektől a figyelem egyre inkább a társadalmi tőke, a helyi közösségek és az endogén erőforrások fejlesztésére irányult. Korábban azonban a fejlesztési politika elsősorban termelésorientált volt.

Finta (2022) tanulmányában rávilágít arra, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozást követően a magyar vidékfejlesztési politika a több szintű kormányzás (multi-level governance) irányába mozdult el. Ez azt jelenti, hogy a helyi civil szervezetek, önkormányzatok és vállalkozások aktívan közreműködnek a fejlesztési döntések meghozatalában. Az uniós csatlakozás tehát a pénzügyi források mellett intézményi és tervezési kultúrát is adott, amely elősegítette a vidékpolitika fejlődését.

EU-s vidékfejlesztési politika (LEADER, CAP, NUTS-rendszer)

Az Európai Unió vidékfejlesztési politikája az 1990-es évektől kezdve az alulról építkező fejlesztési logikára épül a helyi közösségek bevonásával. Egyik legjelentősebb eszköze a LEADER-program, amely a helyi akciócsoportokkal (Local Action Groups - LAGs) biztosítja a fejlesztési döntések decentralizálását.

A Közös Agrárpolitika (Common Agricultural Policy - CAP) a vidéki térségeknek a mezőgazdasági támogatások mellett a diverzifikáció, a környezeti fenntarthatóság és a társadalmi kohézió eszközeit is jelenti. Szalai-Fabula (2021) szerint a CAP új irányai különösen a 2014-2020-as és 2021-2027-es időszakban már komplexebb fejlesztéseket tűztek ki célul, mint például a helyi közösségek megerősítése, a klímavédelem és az energiahatékonyság.

A NUTS-rendszer (Nomenclature of Units for Territorial Statistics) pedig az EU statisztikai és fejlesztéspolitikai keretrendszer, amely biztosítja a területi szintek (országos, regionális, megyei) közötti összehasonlíthatóságot és a célzott forráselosztást (Finta, 2022).

Vidékefejlesztési stratégiák a 21. században

A 21. századi vidékfejlesztés egyik legfőbb kihívása a helyi sajátosságok összehangolása a globális gazdasági folyamatokkal. Káposzta-Rechnitzer (idézi Szalai-Fabula, 2021) szerint a jövőbeli vidékfejlesztés irányát a fenntartható, endogén erőforrásokra épülő modellek jelentik, amelyek az önkormányzatok, a helyi gazdasági szereplők és a civil szervezetek partnerségére alapoznak.

Szabó (2009) hangsúlyozza, hogy a tudásmegosztás, az önszerveződő kezdeményezések és a közösségi részvétel egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a vidéki térségek életében.

A vidéki térségek jövője attól függ, hogy mennyire képesek használni saját erőforrásaikat, és mennyire alkalmazkodnak a globális és európai fejlesztéspolitikai trendekhez. A modern vidékfejlesztés mellett, hogy gazdasági kérdés, a helyi társadalmak önszerveződési képességének erősítése is (Finta, 2022).

2.3 Demográfiai folyamatok a vidéki térségekben

Népességfogyás, elöregedés, belső migráció

Magyarországon a vidéki térségek demográfiai folyamatai hosszú ideje tartó kedvezőtlen trendeket mutatnak. A termékenységi és halandósági mutatók sem képesek stabilizálni a népességszámot. Az elöregedés, a népességfogyás és a belső vándorlás együttesen alakítják át a települések kor- és népességszerkezetét, miközben Tagai-Lennert (2023) szerint a népességcsökkenés nem átmeneti jelenség, hanem tartós válság, amely Magyarország vidéki területeinek jelentős részét érinti. A népszámlálási adatok alapján a települések többsége 1970 körül érte el népességcsúcsát, azóta folyamatos visszaesés történik.

A folyamat legfőbb okai a fiatal korcsoportok elvándorlása, az elöregedés és a születésszám csökkenése. Sárkány (2022) megállapítja, hogy az elöregedés hat a népességfogyásra, mivel a csökkenő szülőképes korú népesség tovább mérsékli a termékenységi rátát, miközben emelkedik az ellátórendszerekre háruló teher. A demográfiai válság tehát a népességvesztés mellett gazdasági és szociális következményekkel is jár. Gyengül a helyi munkaerő-potenciál, az önkormányzatok adóbevétele csökken és a közszolgáltatások fenntartása nehézkes lesz.

A belső migráció is meghatározó, mert a városokba és az agglomerációkba irányuló vándorlás elszívó hatása érvényesül. Ez különösen a kistelepülésekben gyorsítja a gazdasági-társadalmi leszakadást (Tagai-Lennert, 2023). E folyamatok következtében Magyarországon a főváros és a nagyobb regionális központok népességmegtartó képessége erősödik, ezzel ellentétben a vidéki népesség aránya csökken.

COVID-19 időszak demográfiai hatásai

A COVID-19-járvány közvetlen és közvetett módon egyaránt megváltoztatta a demográfiai folyamatokat. A 2020-2021-es időszakban többlethalálozás figyelhető meg, amely különösen az idős népességre volt hatással, másrészt a pandémia a lakóhelyválasztási szempontokban is változást okozott. Teveli-Horváth-Varga (2023) vizsgálata kimutatta, hogy inkább a fiatal munkavállalók körében nőtt a vidéki környezet, a kisebb települések és a természetközelség iránti érdeklődés, amit a távmunka-lehetőségek elterjedése is segített. A szerzők szerint a COVID-19 idején megfigyelhető „vidékre költözés” ugyan okozott egy kis változást, de ez nem hozott nagy javulást a vidéki térségek tartós népességmegtartó képességében.

A járvány idején ugyan felértékelődtek a lakhatási körülmények, ami néhány vidéki település esetében ideiglenes népességnövekedést eredményezett, azonban a szolgáltatások, az infrastruktúra hiányosságai és a foglalkoztatási lehetőségek továbbra is gátolják a hosszú távú letelepedést (Teveli et al, 2023).

A fiatalok elvándorlásának okai

A fiatal korosztály elvándorlása a vidéki népességfogyás egyik legfontosabb tényezője. Hárs-Simon (2018) szerint a 18-29 évesek migrációs döntéseiben elsősorban a munkalehetőségek, a jövedelemkülönbségek és az életminőség megítélése játszik fontos szerepet. A fiatalok egy része ideiglenesen, mások véglegesen hagyják el szülőhelyüket. A képzettebb fiatalok mobilabbak, mivel ők nagyobb eséllyel tudnak érvényesülni a munkaerőpiacon.

Pusztamonostor demográfiai sajátosságai

A fentiekből következik, hogy Pusztamonostor demográfiai folyamatai sem értelmezhetők elszigetelten. A település hasonló trendeket követ, mint a Jászság többi kistelepülése. Mérsékelt népességfogyás, a fiatalok fokozódó elvándorlása és növekvő időskori arány jellemzi. Tagai-Lennert (2023) megállapításai szerint az ilyen településeken a demográfiai hanyatlás fő tényezői a természetes fogyás mellett a negatív belföldi vándorlási egyenleg is. A humán tőke elszívása, a korösszetétel torzulása hosszú távon a helyi közösség gazdasági-társadalmi reprodukcióját is veszélyezteti.

Pusztamonostor számára ezért kiemelt fontosságú a népességmegtartó tényezők, például a lakhatási programok, a munkahely-teremtési kezdeményezések és a közösségi szolgáltatások fejlesztése. Az országos trendek alapján megállapítható, hogy a demográfiai kihívások kezelése komplex, gazdasági és társadalmi beavatkozásokat egyaránt igényel (Tagai-Lennert, 2023; Sárkány, 2022).

2.4 Lakhatás mint népességmegtartó tényező

Lakásárak, elérhetőség és minőség

A lakhatás a települések népességmegtartó képességének egyik legfontosabb eleme, amely a demográfiai, gazdasági és társadalmi és folyamatokkal szoros kapcsolatban áll. Szabó-Zsibók (2022) szerint Magyarországon az elmúlt évtizedben a lakásárak gyors növekedése egyre

szélesebb társadalmi rétegek számára tette nagyon nehezen elérhetővé a megfelelő lakás, családi ház megvásárlását. A lakások regionális differenciálódása tovább mélyítette a területi különbségeket. Míg a vidéki térségekben az alacsony kereslet miatt sokszor a lakások, családi házak elértéktelenedése figyelhető meg, addig a fővárosi és agglomerációs övezetekben drasztikusan emelkedtek az árak.

CSOK (Családi Otthonteremtési Kedvezmény, Lásd későbbiekben CSOK) és falusi CSOK hatásai a vidéki településekre

Az otthonteremtési programok, különösen a Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) és annak falusi verziója, az elmúlt években a családpolitika és a vidéki lakáspiac központi eszközeivé váltak. Lukácsné (2023) szerint a támogatások célja kettős. Egyrészt a fiatal családok lakhatási körülményeinek javítása, másrészt a népességmegtartó képesség erősítése a vidéki településeken. A programok ugyan rövid távon javították az otthonteremtési szándékot, azonban térben egyenlőtlen hatásokat jeleznek. A nagyobb, gazdaságilag aktívabb térségekben a támogatás elsősorban a már meglévő keresletet erősítette, míg a vidéki községekben a hatás az elvárthoz képest alulmaradt.

Szabó-Zsibók (2022) szerint a lakáspiaci támogatások bár hozzájárulnak a fiatalok helyben maradásához, de önmagukban nem képesek megállítani a demográfiai csökkenést, ha nincsenek munkaerőpiaci, közlekedési és szolgáltatási fejlesztések.

Bérlakás- és felújítási programok szerepe

A magyar lakáspolitikát a magántulajdon túlsúlya jellemzi, ami korlátozza a lakhatási mobilitást és a munkaerőpiaci alkalmazkodást. Szabó-Zsibók (2022) kiemelik, hogy a bérlakásállomány aránya Magyarországon rendkívül alacsony az európai átlaghoz képest.

Amann (2009) tanulmánya szerint az „Austrian System of Social Housing Finance” a megfizethető lakhatás biztosítását hosszú távú, alacsony kamatozású hitelekre, közösségi alapokra és nonprofit fejlesztőkre építi Ausztriában. A rendszer lényege, hogy a lakásfelújítás és lakásépítés finanszírozása stabil, kiszámítható keretek között történik. Az ilyen típusú állami beavatkozások mintát adnak a magyar bérlakáspolitikai reformjához, különösen a kistérségek lakásállományának megújítása terén.

Nemzetközi példa

Az állami támogatások, a fenntartható építési programok és a szociális bérlakások a társadalmi kohéziót növelik, miközben csökkentik a területi különbségeket. A nemzetközi lakáspolitikai gyakorlatok jól mutatják, hogy a sikeres modellek integrált szemléletet követnek, amelyek egyszerre kezelik a piaci, szociális és fenntarthatósági dimenziókat Soaita-Dewilde (2022) összehasonlító elemzése szerint.

Varsányi (2021) hangsúlyozza, hogy a holland lakáspolitikai példája is azt mutatja, hogy a nonprofit és közösségi szektor bevonása a lakásépítésbe biztosítja a társadalmi igazságosságot és a piaci stabilitást. A népességmegtartó képességet és a gazdasági versenyképességet szolgálják az ilyen rendszerek, mivel az elérhető lakhatás hozzájárul a társadalmi mobilitáshoz, a helyi munkaerő megtartásához és a családalapítás ösztönzéséhez.

Véleményem szerint a lakhatás a vidéki térségek demográfiai stabilitásának egyik kulcsa. A magyar lakáspolitikai jövőbeli hatékonysága attól függ, hogy mennyire tudja összekapcsolni a hazai programokat (például CSOK) a megfizethetőség, a minőség és a társadalmi igazságosság elveire épülő nemzetközi jó gyakorlatokkal (Szabó-Zsibók, 2022; Amann, 2009; Soaita-Dewilde, 2022).

2.5 A közlekedési és infrastrukturális fejlettség szerepe

Elérhetőség, városkörnyéki kapcsolatok

Az infrastrukturális és közlekedési fejlettség a regionális fejlődés és a települések népességmegtartó képességének egyik kulcsfontosságú tényezője. A városi hálózatok, gazdasági központok és a periférikus térségek fejlődése szorosan összefügg az elérhetőséggel és a mobilitás lehetőségeivel. Enyedi (1991) szerint a közlekedés mindig is alapvető meghatározója volt a térszerkezeti folyamatoknak. A közlekedési infrastruktúra nem csupán a fizikai térbeli kapcsolatokat szolgálja, hanem gazdasági és társadalmi kapcsolatot is teremt a különböző térségek között. Lengyel (2004) a regionális versenyképesség modelljében a közlekedési infrastruktúrát a területi fejlődés egyik legfontosabb tényezőjeként határozza meg. A kedvező fekvés hozzájárul a munkaerő mobilitásához és a lakossági szolgáltatások elérhetőségéhez, illetve a vállalkozások beruházási döntéseit nagymértékben befolyásolja. A fejlettebb közlekedési hálózatokkal rendelkező vidékek vonzóbbak a gazdasági befektetők és a munkaerő számára, így az infrastruktúra a területi egyenlőtlenségek csökkentésének egyik fontos eszköze. Kincses (2021) elemzése szerint a települések közlekedési elérhetősége Magyarországon továbbra is jelentős regionális különbségekkel bír. A közúti és vasúti kapcsolatok száma, minősége és fejlettsége meghatározza a gazdasági aktivitást, a munkahelyekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférést, valamint a lakosság mobilitását. A kistelepüléseken a közösségi közlekedés korlátozott és az autóval való eljutás is időigényes, ezért a rossz elérhetőség mindenképpen hátrányt jelent a többi településsel szemben.

Közlekedési hálózat fejlesztésének hatása a településvonzásra

Enyedi (1991) szerint az urbanizációs folyamatok során a közlekedési hálózat fejlesztése új térkapcsolatokat hoz létre, ami átrendezi a városi és a vidéki területek közötti viszonyokat. A közlekedésfejlesztés közvetlenül befolyásolja a települések vonzáskörzetét és gazdasági lehetőségeit. Az autópályák, főútvonalak és vasútvonalak mentén kialakuló új gazdasági tengelyek új fejlesztendő területeket eredményeznek.

Lengyel (2004) szerint a közlekedési fejlesztések javítják a térbeli elérhetőséget, növelik a gazdasági versenyképességet úgy, hogy csökkentik a tranzakciós és szállítási költségeket. A periférikus települések gyakran a tőke és munkaerő kiáramlásával küzdenek, míg a jól

kapcsolódó térségek nagyobb eséllyel vonzzák a magasabb hozzáadott értékű tevékenységeket és a beruházásokat.

Kincses (2021) hozzáteszi, hogy a vonzáskörzet növekedése együtt járhat a népesség koncentrációjának növekedésével is, ami tovább erősítheti a centrum-periféria különbségeket. A közlekedési fejlesztések pozitív hatása nem automatikus. Ha nem társul mellé helyi gazdaságfejlesztés akkor a városi agglomerációkba irányuló napi ingázás gazdasági előnyöket teremt ugyan, de hosszú távon a kistelepülések elsorvadását is előidézheti.

Digitális infrastruktúra, mint új fejlesztési dimenzió

A 21. században a közlekedés mellett egyre nagyobb jelentőséget kap a térségi fejlődésben az új dimenziót nyitó digitális infrastruktúra. Lengyel (2004) szerint a fizikai közlekedési hálózatok mellett az információhoz való hozzáférés és az innovációs képesség is versenyképességi tényező. A korszerű informatikai és kommunikációs infrastruktúra lehetővé teszi a digitális szolgáltatások fejlődését, a távmunkát és hozzájárul a vidéki térségek fejlődéséhez.

Kincses (2021) szerint a digitális elérhetőség fejlesztése a kisebb települések számára különösen fontos, mivel a fizikai távolság okozta hátrányokat részben ellensúlyozhatja. Az online oktatás, a távmunka és az e-közigazgatás elterjedése növelheti a vidéki térségek vonzerejét, és elősegítheti a fiatalabb, képzett munkaerő megtartását.

Pusztamonostor közlekedési helyzete

1. ábra: Pusztamonostor elhelyezkedése

Forrás: KSH.HU, 2025

A település földrajzi elhelyezkedése

Pusztamonostor Jász-Nagykun-Szolnok vármegye északi részén, a Jászságban helyezkedik el, Jászberénytől mintegy 10 kilométerre nyugatra, Budapesttől pedig körülbelül 60 kilométerre. A település az alföldi tájegység része. Kedvező mezőgazdasági adottságok, termékeny talaj és sík felszín jellemzi. A község elérhetősége nagyon kedvező. A 32-es számú főút halad át rajta, amely közvetlen összeköttetésben van Jászberénnyel, valamint kapcsolatban áll a környező településekkel, köztük Jászfényszaruval és Jászágóval. A közúti megközelíthetőséget kiegészítő 82-es számú vasútvonal is áthalad a településen. A község fekvése előnyös, hiszen közel fekszik a járás gazdasági központjához Jászberényhez, ugyanakkor megőrizte falusias, nyugodt jellegét.

Pusztamonostor közlekedési helyzete a magyar vidéki települések tipikus példája. A település megközelíthetősége a 82-es vasútvonalhoz való kapcsolódásnak és a közúthálózatnak köszönhetően kielégítő, azonban a közösségi közlekedés és a járatok időbeli eloszlása és sűrűsége korlátozott. Enyedi (1991) megállapításai alapján a funkcionális kapcsolat a közeli

városok (például Jászberény, Jászfényszaru) felé erősödik, ami a gazdasági függésben és a napi ingázásban is megmutatkozik.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése, közúthálózat korszerűsítése, különösen a vasúti szolgáltatások modernizálása Pusztamonostor számára a gazdasági mellett, társadalmi szempontból is fontos lehet. A jobb elérhetőség növelheti a fiatalok helyben maradását a település munkaerőpiaci integrációját és hozzájárulhat a térség versenyképességének növeléséhez (Kincses, 2021; Lengyel, 2004).

2.6 A civil szervezetek és közösségi részvétel jelentősége

Civil társadalom és társadalmi tőke

A helyi közösségek társadalmi tőkéjének legfontosabb közvetítői és hordozói a civil szervezetek. Nárai (2005) szerint a civil társadalom a demokratikus működés egyik alappillére, amely híd az állam és a polgárok között. A vidéki térségekben a civil szervezetek társadalmi aktivitást generálnak.

Nárai (2008) hangsúlyozza, hogy a civil aktivitás erősíti a helyi társadalmak önszerveződő képességét, közvetetten javítja a települések versenyképességét és növeli az intézmények iránti bizalmat. A civil társadalom tehát nem pusztán kiegészítő szereplője, hanem aktív alakítója a helyi fejlesztési folyamatoknak.

Bizalom nélkül, amely a társadalmi tőke egyik kulcstényezője, a közösségi együttműködés nem tartható fenn hosszú távon. Szabó (2021) szerint a civil szervezetek közösségi hálózatai elősegítik a bizalom újratermelését, különösen olyan helyi közegben, ahol a politikai intézményekbe vetett hit gyengébb. A társadalmi stabilitás fenntartása a vidéki települések életképességének alapfeltétele.

Közösségfejlesztés vidéki környezetben

A vidéki civil szervezetek tevékenysége a helyi identitás erősítése, a közösségi tanulás és a kulturális örökség megőrzése felé is kiterjed. Nárai (2008) kutatásai szerint a civil szervezetek vidéken az egyetlen olyan intézményesített formák, amelyek képesek konkrét fejlesztési kezdeményezéseket elindítani és mozgósítani a lakosságot. A szervezetek által szervezett

programok, hagyományőrző rendezvények és kulturális események a közösségi identitás fenntartásának eszközei.

Nárai (2005) vizsgálatai alapján a civil szervezetek sikerességét a helyi önkormányzatokkal való kapcsolatuk határozza meg. Intézményesült együttműködés esetén a civil aktivitás hatékonyabban tud hozzájárulni a fejlesztési célokhoz. A civil-önkormányzati együttműködés társadalomszervezési és fejlesztéspolitikai kérdés is.

Szabó (2021) kiemeli, hogy a civil szervezetek a társadalmi biztonság szempontjából is kiemelt jelentőségűek. Előfordul, hogy a helyi közösségek krízishelyzetekre adott tevékenységei például a járvány vagy természeti katasztrófák idején gyakran a civil szervezetek koordinációs munkáján alapulnak. Ezek a szervezetek nemcsak anyagi erőforrásokat mozgósítanak, hanem bizalmi kapcsolatokkal is rendelkeznek, melyek elősegítik a gyors reagálást és a társadalmi összetartást.

Pusztamonostori példák

A civil szervezetek Pusztamonostor életében is meghatározó szerepet töltenek be. A helyi önkéntes és kulturális szervezetek például az Önkéntes Tűzoltó Egyesület, a Baráti Kör, a Pusztamonostor Kreatív Szervező Csoport és a Nyugdíjas Klub is a közösségi élet fő motorjai, amelyek hozzájárulnak a település identitásának megőrzéséhez és társadalmi integrációjához. Nárai (2008) elméleti keretével összhangban ezek a szervezetek a társadalmi tőke hordozói.

A pusztamonostori civil szféra aktivitása a település méretéhez képest kiemelkedő. A közösségi programok, az önkéntesség és a helyi rendezvények egyaránt hozzájárulnak ahhoz, hogy a lakosság kötődjön a lakóhelyéhez. Szabó (2021) véleménye szerint ez a fajta társadalmi részvétel hosszútávon a település megtartó erejét és biztonságérzetét is növeli. A civil szervezetek tehát nem csupán szabadidős és kulturális funkciót töltenek be, hanem a közösségi önszerveződés és a társadalmi stabilitás alapvető pillérei.

2.7 A közösségi programok társadalmi hatása

Kulturális és hagyományőrző rendezvények szerepe

A közösségi programok, különösen a kulturális és hagyományőrző rendezvények kiemelt szerepet töltenek be a társadalmi integráció erősítésében. Szabó (2011) szerint a

hagyományörzés nem csupán múltidézés, hanem a közösségi önazonosság újratemtése, amelyben a kulturális értékek átmentése hozzájárul a társadalmi összetartáshoz. A kulturális események, helyi ünnepek lehetőséget adnak a közösségi élmények megélésére, ezzel növelve a lakosság érzelmi kötődését a településhez.

Farkas (2016) rámutat, hogy a kulturális programok a helyi fejlesztéspolitika fontos eszközei. A kulturális aktivitás fokozása és a közösségi részvétel nagyban hozzájárul a települések társadalmi tőkájének erősödéséhez. Az aktív kulturális élet segíti a generációk közötti kapcsolatokat, erősíti a helyi identitást, és hosszú távon a népességmegtartó erőt is növelheti.

Közösségi kohézió és helyi identitás

Ferge (1992) szerint a közösségi részvétel egy társadalmi mechanizmus, mely erősíti az emberek közötti bizalmat, növeli a társadalmi szolidaritást és csökkenti az elszigetelődést. Beke (2006) a közösségi munka gyakorlati részeit vizsgálva kiemeli, hogy a társadalmi tőke erősítésének legfontosabb eszközei a helyi programok.

Farkas (2016) szerint a közösségi és kulturális aktivitás erősíti az úgynevezett „helyi társadalmi immunrendszert”, vagyis azt a képességet, amellyel egy közösség reagálni tud a gazdasági és társadalmi kihívásokra. A helyi szervezetek, amelyek képesek különböző események, és hagyományörző rendezvények szervezésére, nagyobb eséllyel képesek megőrizni alkalmazkodóképességüket.

Közösségi aktivitás, mint megtartó erő

A közösségi aktivitás közvetlen hatással van a települések népességmegtartó erejére. Ferge (1992) kiemeli, hogy a társadalmi részvétel az egyéni jólét mellett a közösségi stabilitást is erősíti. Az elvándorlási hajlandóság kevésbé jellemző az aktív helyi társadalmakban, mivel a lakosság erősebben kötődik a településhez.

Beke (2006) tapasztalatai alapján a közösségi munka képes újraépíteni a közösségi bizalmat. A közösségi részvétel így nemcsak társadalmi, hanem gazdasági szempontból is megtérülő befektetés. Szabó (2011) kiegészíti, hogy a hagyományörző programok különösen fontosak a vidéki településeken, ahol a kulturális örökség ápolása a közösségi identitás fenntartásának legfőbb eszköze és a társadalmi kapcsolatok szorosabbak. A kulturális események a helyiek számára nem csak szórakozási lehetőséget adnak, hanem a közösséghez tartozást is erősítik.

2.8 Fenntarthatóság és megújuló energia vidéken

A vidéki fenntarthatóság fogalma és dimenziói

A vidékfejlesztés egyik legfontosabb irányelve a fenntarthatóság, amely a gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatok közötti egyensúly megteremtését célozza meg. Csete (2005) szerint gazdasági és társadalmi szükségszerűség a globalizációs kihívások és az agrárgazdaság átalakulása miatt a fenntartható fejlődés elveinek érvényesítése. A fenntarthatóság dinamikus és komplex rendszer, amely magában foglalja a fenntartható vidéket és településeket, a fenntartható mező- és erdőgazdasági termelést és a fenntartható vállalkozásokat.

A szerző kiemeli, hogy a fenntarthatóság nem egyetlen szektorhoz köthető, hanem az élet minden részét áthatja. A természeti erőforrásokhoz való viszonytól a gazdasági döntéshozatalon át a társadalmi együttműködésig (Csete, 2005). A vidéki fenntarthatóság megvalósítása ezért több szinten lokálisan, regionálisan és globálisan zajlik és szoros kapcsolatban áll a helyi közösségek életminőségével. A fenntarthatóság középpontjában a társadalom, a gazdaság és a természet közötti harmonikus viszony áll, amely hosszú távon biztosíthatja a környezeti értékek megőrzését és a vidéki életminőség javulását.

Csete (2006) ehhez hozzáteszi, hogy az országos célok eléréséhez elengedhetetlen a fenntarthatóság lokális szintű megvalósítása, a kistérségek és települések fenntartható fejlődése. A fenntartható település fogalma a társadalmi kohézió, az élhetőségen, a pénzügyi és környezeti stabilitáson alapul. A helyi szint fontossága meghatározó, mivel a lakosság jelentős része vidéki településeken él, amelyek versenyképességéhez és életképességéhez nélkülözhetetlen a fenntarthatósági elvek alkalmazása.

Megújuló energiaforrások és energiafüggetlenség vidéken

A megújuló energiaforrások alkalmazása a vidéki fenntarthatóság egyik legfontosabb eleme. Csete (2005) rámutat, hogy a megújuló energia használata a környezeti előnyök mellett gazdasági előnyökkel is jár. Az energiaerdők, energianövények termesztése és a helyi biomassza-felhasználás új lehetőségeket nyit meg a vidéki háztartások és közösségek számára. Ezek hozzájárulnak az energiafüggetlenséghez és az önfenntartó működéshez.

A szerző szerint a fenntartható agrárgazdaság és a vidékfejlesztés szoros összekapcsolódásának következménye, hogy a vidéki térségek energiaellátás szempontjából részben önellátóvá

váljanak. A megújuló energiaforrások helyi hasznosítása mérsékli a környezeti terhelést és a szén-dioxid-kibocsátást, emellett elősegíti az energiahatékonyság növelését (Csete, 2005). Ez fontos a vidéki térségek gazdasági stabilitásának megőrzése érdekében és a klímaváltozás elleni küzdelem szempontjából is.

Csete (2006) szerint a fenntarthatósági törekvések a megújuló energiaforrásokkal összekapcsolódva új fejlesztési irányokat is mutathatnak. A helyi energiatermeléshez kapcsolódó projektek (napelem-telepítések, biomassza-fűtőművek és biogázüzemek) a környezeti mellett társadalmi hozadékkal is járnak. Erősítik a környezettudatos gondolkodást és növelik a helyi közösségek gazdasági önállóságát. A WWF (2001) *NORD Report* szerint az európai régiók hosszú távú fenntarthatósága csak akkor biztosítható, ha az energiafelhasználás, a gazdasági növekedés és a környezeti korlátok közötti egyensúly helyi szinten is megvalósul. A tanulmány kiemeli, hogy a megújuló energiaforrások széleskörű alkalmazása és az energiahatékonysági beruházások nemcsak ökológiai, hanem társadalmi stabilitást is teremtenek a vidéki térségekben.

2.9 Pusztamonostor történeti és demográfiai bemutatása

Történelmi áttekintés

Pusztamonostor múltja a középkorig nyúlik vissza. Nevét az egykor itt működő bencés monostorról kapta, amely a 13. századi írott forrásokban is szerepelt. A település a tatárjárás és a török uralom alatt elnéptelenedett, majd a 18. században települt újra. A későbbi évszázadokban a mezőgazdaság volt a gazdasági élet fő pillére, amely azóta is meghatározó maradt a település térszerkezetében és a foglalkoztatásban is. A 20. század közepén a termelőségvetkezeti gazdálkodás jellemezte a helyi gazdaságot, a rendszerváltást követően azonban magángazdaságok és kisebb vállalkozások alakultak.

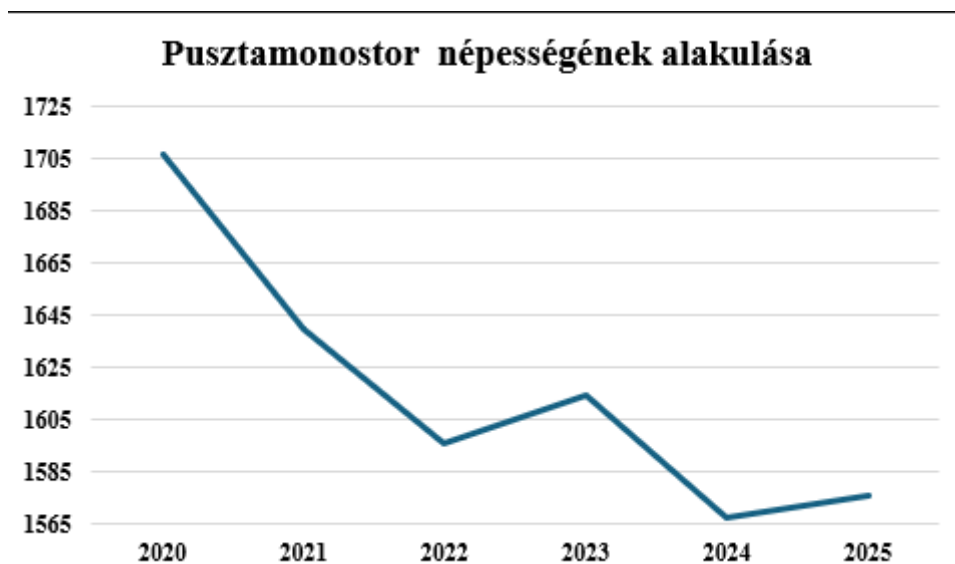
A település a mai napig megőrizte agrárjellegét, ugyanakkor egyre inkább jellemző a fenntartható és környezettudatos fejlesztésekre való törekvés. A megújuló energiahasználat irányába tett tudatos lépésként értelmezhető az elmúlt években létrejött két napelempark, amely a község energiafüggetlenségéhez és környezeti fenntarthatóságához járul hozzá. Pusztamonostor a kis lélekszáma ellenére civil szervezetekkel, aktív közösségi élettel és erős helyi identitással rendelkezik, ami kiváló alapja lehet a jövőbeli fejlődésnek és a népességmegtartó képesség erősítésének.

NUTS-rendszerbeli elhelyezkedés

Az Európai Unió területi statisztikai osztályozása, a NUTS-rendszer szerint Pusztamonostor NUTS 1 szinten Magyarország (HU), NUTS 2 szinten az Észak-Alföld régióhoz (HU32), NUTS 3 szinten pedig Jász-Nagykun-Szolnok vármegyéhez (HU322) tartozik. A település LAU (Local Administrative Unit) szinten község, amely a helyi közigazgatási egységek legalacsonyabb kategóriáját képviseli. Ez a besorolás meghatározó az uniós forráselosztás és a fejlesztéspolitikai tervezés szempontjából, hiszen a NUTS 2 és NUTS 3 szintek adják a regionális fejlesztési stratégiák alapját. Pusztamonostor e rendszerben vidéki, periférikus jellegű, de a jól elérhető települések közé tartozik. Ezen települések számára a helyi erőforrásokra épülő, fenntartható fejlesztés kiemelt jelentőségű.

A település demográfiai helyzete

A település népességének alakulása jól tükrözi a helyi társadalmi és gazdasági folyamatokat, valamint azokat a külső hatásokat, amelyek a település fejlődésére is befolyással vannak. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai alapján Pusztamonostor lakosság száma az elmúlt öt évben fokozatosan csökkent, bár a változás mértéke nem tekinthető drasztikusnak. A 2020-2025 közötti időszak adatait az alábbi diagram szemlélteti:

2. ábra: Pusztamonostor népességének alakulása

Forrás: KSH.hu, saját szerkesztés, 2025

A diagram alapján megállapítható, hogy a település lakossága 2020-ban még meghaladta az 1700 főt, ám 2025-re a szám 1576 főre csökkent. Ez körülbelül 7%-os népességfogyást jelent az öt év alatt, ami beleillik a kistelepülések országos trendjébe. Az adatsor nem lineáris: 2020-2022 között meredek csökkenés, majd 2023-ban egy kisebb növekedés figyelhető meg, majd 2024-re újabb visszaesés következett be, amelyet 2025-ben enyhe növekedés követett.

A népességcsökkenés lehetséges okai

A népességcsökkenés háttere több, egymással összefüggő tényezőre vezethető vissza. Országos demográfiai trend figyelhető meg, amely szerint Magyarország lakossága évtizedek óta csökken, amit a fiatalok elvándorlása és az alacsony születési arány okoz. A kistelepüléseken, különösen a közép- és kelet-magyarországi régiókban fokozottan jellemző az elvándorlás, mivel a munkahelyek és oktatási lehetőségek jelentős része a nagyobb városokba koncentrálódik (Benedek, 2019).

Pusztamonostor esetében is megfigyelhető ez a tendencia. A fiatal korosztályok egy része továbbtanulás vagy munkavállalás miatt elköltözik a városokba, és csak kis részük tér vissza. A természetes fogyás szintén hozzájárul a népesség csökkenéséhez.

A COVID-19 járvány hatásai

A 2020-2022 közötti időszak különösen meghatározó volt a település demográfiai trendjei szempontjából. Pusztamonostor népességére a COVID-19 járvány közvetlenül és közvetve is hatással volt.

A vírus terjedése az országban különösen az idősebb korosztályban jelentős többlethalálozást okozott. Bár Pusztamonostoron ilyen szempontból nem állnak rendelkezésre pontos halálozási adatok, a KSH megyei statisztikái alapján a 2021-es év országosan 8-10%-kal magasabb halálozási arányt mutatott a járvány előtti időszakhoz képest. Ez a hatás fokozottan érezhető a kisebb településeken, ahol az idősek aránya amúgy is magas.

A pandémia gazdasági és társadalmi hatásai is hozzájárultak a népességcsökkenéshez. A járvány idején sokan veszítették el munkahelyüket, vagy csökkent a jövedelmük, ami a családok számára megnehezítette a gyermekvállalást és a letelepedést. Ezzel párhuzamosan több településen, így Pusztamonostoron is csökkent az ingatlanpiaci kereslet, hiszen a bizonytalan gazdasági helyzet miatt sokan elhalasztották a költözést vagy a lakásvásárlást.

A COVID-járvány fontos következménye a társadalmi kapcsolatok átmeneti gyengülése is. A rendezvények, közösségi programok és kulturális események, amelyek Pusztamonostor közösségi életének alapját képezik 2020-2021 között nagyrészt elmaradtak vagy korlátozott formában teljesültek. Ez hosszabb távon az összetartozás és elköteleződés érzését gyengítette, emellett a közösségi élmény hiányát is eredményezte. A falusi életben fontosak a személyes kapcsolatok és közösségi események, melyeknek csökkenése vagy hiánya negatív pszichológiai hatással volt az emberekre.

A népességszerkezet sajátosságai

A KSH adatai alapján Pusztamonostoron az idősek aránya folyamatosan nő, miközben a fiatal korcsoportok aránya csökken. A 60 év feletti lakosság aránya több, mint 25%, ami meghaladja az országos átlagot. Ez a folyamat több szempontból is kihívás elé állítja a települést. Növeli az egészségügyi szolgáltatások és a szociális ellátás iránti igényt, miközben csökkenti a helyi munkaerő utánpótlását.

Ezzel párhuzamosan a születésszám nagyon alacsony. A fiatal családok egy része a közeli városokba költözik, ahol változatosak az oktatási intézmények és több a munkalehetőség. Ellenben a falusi életforma egyre több ember számára vonzó, mivel a járvány utáni időszakban a távmunka elterjedése megváltoztatta a munkavégzés földrajzi korlátait. Ez a hatás Pusztamonostoron sajnos eddig csak kis mértékben érzékelhető.

A népesség alakulásának területi összefüggései

Pusztamonostor a Jászság középső részén helyezkedik el, pár kilométerre Hatvantól és Jászberénytől, így a mindennapos ingázás megoldható. Az ilyen városhoz közeli falvak esetében az országos tapasztalat szerint kisebb mértékű a népességvesztés, mint a periférián fekvő aprófalvaknál (Kovács, 2019). Pusztamonostor földrajzi helyzete kedvező feltételeket teremt a jövőbeli demográfiai egyensúlyhoz.

Ez a kedvező elhelyezkedés lehetőséget jelent a fiatalabb családok számára is, akik a városi munkahelyek elérhetősége mellett a természetközelibb, nyugodtabb környezetet keresik. Emiatt fontos a település infrastruktúrájának fejlesztése (szolgáltatások, utak, internet), mivel ez nélkülözhetetlen a népesség megtartásában és növelésében.

A közösségi élet hatása a népességmegtartásra

Pusztamonostoron a közösségi programoknak nagy hagyománya van, és ezek a társadalmi kapcsolatok szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak. A településen tartott rendezvények, mint a falunap, a gyermeknap vagy a húsvéti, adventi készülődés, nemcsak kulturális értéket teremtenek, hanem hozzájárulnak a lakosság településhez történő erősebb kötődéséhez.

A COVID-időszak idején ezek az események nagyrészt elmaradtak, de 2022 után a közösségi aktivitás növekedett és a rendezvények fokozatosan újraéledtek. Ahhoz, hogy a következő években a település képes legyen stabilizálni népességét, ez a társadalmi megújulás is nélkülözhetetlen.

Korábban már említettem, hogy Pusztamonostor demográfiai helyzetét a 2020-2025 közötti időszakban mérsékelt, de tartós népességcsökkenés jellemezte. A COVID-19 járvány rövid távon felerősítette a csökkenést, viszont a járvány utáni időszakban kisebb normalizálódás történt. A népességfogyás mögött egyrészt gazdasági-társadalmi folyamatok (elvándorlás, munkaerőpiaci koncentráció), másrészt természetes demográfiai tényezők (előregedés, alacsony születésszám) állnak.

Ha előre tekintünk a legfontosabb feladat az, hogy a település képes legyen javítani infrastruktúráját, megőrizni és erősíteni közösségi értékeit, valamint vonzó életkörünyezetet kínálni a fiatal családoknak. A közösségi összetartás, a városi közelség és a megújuló energiát hasznosító fejlesztések mind olyan elemek, amelyekre Pusztamonostor hosszú távon alapozhat.

A demográfiai adatok a népesség száma mellett megmutatják a közösség életképességét is. Pusztamonostor adottságai és társadalmi aktivitása megfelelő alapot biztosítanak ahhoz, hogy a következő évtizedben stabilizálódjon, hosszabb távon növekedésnek induljon a népesség, annak ellenére, hogy a település esetében a csökkenő tendencia figyelmeztető jel lehet.

3 Anyag és módszer

Ebben a fejezetben bemutatom, hogy milyen kérdések fogalmazódtak meg bennem a kutatás előtt és milyen különböző módokon fogok kutatást végezni a településsel kapcsolatban.

Kutatási kérdések

A vizsgálat során az alábbi főbb kérdésekre keresem a választ:

- Milyen tényezők befolyásolják leginkább a fiatalok helyben maradását vagy letelepedését Pusztamonostoron?
- Hogyan viszonyulnak az ingatlanárak és lakhatási lehetőségek a környező településekhez (Jászberény, Jászfényszaru, Jászágó, Jászfelsőszentgyörgy, Szentlőrincváta, Hatvan)?
- Milyen szerepet játszik az önkormányzat és a civil szervezetek a közösség fejlesztésében?
- Milyen erősségei és gyengeségei vannak a településnek a hosszú távú fenntarthatóság szempontjából?

Adatgyűjtési módszerek

A kutatás során primer és szekunder adatforrásokat is felhasználtam.

Primer kutatás:

Interjú: félig strukturált interjút készítettem a település polgármesterével (Kardos Veronika) és civil szervezeti vezetővel (Ézsiás-Vas Annamária). Az interjúk során a település jelenlegi helyzetéről, kihívásairól és jövőbeni lehetőségeiről kérdeztem.

Megfigyelés: helyszíni vizsgálatot folytattam, a vizsgálat során értékeltem a település infrastrukturális állapotát, a közösségi tereket, valamint az utak minőségét.

Kérdőíves felmérés: Google Forms használatával online kérdőívet készítettem, amelyet a település lakóinak egy része töltött ki. A kérdések arra irányultak, hogy hogyan látják jelenleg Pusztamonostor helyzetét, milyen kihívások akadályozzák leginkább a település fejlődését, és milyen jövőbeni lehetőségeket tartanak reálisnak a település fejlődése szempontjából.

Szekunder kutatás:

A szekunder kutatásom során vizsgáltam a helyi önkormányzatot és a civil szervezeteket, és bemutattam, hogyan hatnak ezek a lakosságra és a közösség fejlődésére.

Ingyatlanpiaci adatok: online ingatlanhirdetések alapján hasonlítottam össze Pusztamonostor és a vizsgált környező települések (Jászberény, Hatvan, Jászfényszaru, Jászágó, Jászfelsőszentgyörgy, Szentlőrincváta) ingatlanárait.

Elemzési módszerek

- Az adatokat kvalitatív és kvantitatív szempontból egyaránt feldolgoztam.
- Az interjú tartalomelemzése során azonosítottam a legfontosabb kihívásokat és lehetőségeket. Ezen interjúk jó betekintést nyújtanak a település önkormányzatának és egy civil szervezet működésébe.
- A kérdőíves kutatás válaszait grafikus és százalékos formában értékeltem. A kérdőív lehetőséget adott, hogy a lakosságot is megkérdezhettem bizonyos településhez kapcsolódó témákban.
- Az ingatlanpiaci árak összehasonlítása grafikon segítségével történt.
- A lakosság változását statisztikai adatok segítségével elemeztem.
- Szófelhő diagramm készítése a lakosság nézőpontja szerint.
- SWOT analízist készítettem pusztamonostori lakosok véleményére alapozva.

A kutatás korlátai

Az ingatlanpiaci összehasonlítás szintén pillanatképet mutat, hiszen az ingatlanárak gyorsan változhatnak. A statisztikai adatok feldolgozása során előfordulhat, hogy egyes mutatók hiányoznak települési szinten, ezért becslésekre kellett hagyatkoynom. A kérdőív eredményeit befolyásolhatta a válaszadói hajlandóság és a kitöltők összetétele, a felmérés nem reprezentatív, de hasznos iránymutatást ad a helyi lakosság véleményéről.

4 Kutatás és vizsgálati eredmények

A következő szegmensben a Primer és Szekunder kutatásaimat fogom elemezni és bemutatni

4.1 Primer kutatás

A primer kutatásom során strukturált interjúkat készítettem a pusztamonostori polgármester asszonnyal, ahol átlátható betekintést nyerhettünk a helyi önkormányzat működésébe, megismerhetjük, hogy mekkora felelősséggel jár ez a titulus. A másik interjúmban az egyik helyi civil szervezet vezetőjét kérdeztem a legfőbb nehézségekről, lehetőségekről. A harmadik kutatásom során megkérdeztem magát a lakosságot, hogy mondják el a véleményüket a településről teljesen anonim módon Google Forms kérdőív segítségével.

4.1.1 Interjúk

Az első interjút 2025. október 9-én készítettem a pusztamonostori Önkormányzat épületében, ahol Kardos Veronika polgármester asszony válaszolt a településsel és önkormányzattal kapcsolatos kérdéseimre. A beszélgetés célja az volt, hogy betekintést nyerjek a település demográfiai és gazdasági folyamataiba, valamint az önkormányzat fejlesztéspolitikai elképzeléseiről is hallhattam.

A polgármester asszony három szóval illette a települést, otthon, nyugalom és felelősség. Egy település vezetőjének lenni hatalmas felelősséggel jár, de az esetek nagyrésztében valaki azért indul polgármesternek, mert lát potenciált a településben és törődik a településével, erre utal az otthon szó. A nyugalom egy ilyen kis község életében, mint Pusztamonostor szinte garantált. A felsorolt három szó között hirtelen lehet nem is látunk összefüggést, de jobban belegondolva mélyen összekapcsolódnak ezek a kifejezések.

A demográfiai folyamatokkal kapcsolatban Kardos Veronika elmondta, hogy az elmúlt öt évben a lakosság számban mérsékelt, de folyamatos növekedés tapasztalható. A pozitív növekedés több tényezőnek köszönhető: egyrészt a Falusi CSOK támogatás és a kedvező ingatlanárak vonzóbbá tették a települést a fiatal családok számára, másrészt az oktatási intézményekben tapasztalható stabilizálódás is a helyi népesség fiatalodásának jele. A polgármester asszony megemlítette, hogy míg korábban az iskola sokszor nehezen tudta elérni a minimális gyermeklétszámot, ma már minden évfolyamon kiegyensúlyozott a tanulók száma.

Érdekességként megemlítette, hogy a 1576 fős lakosság mellett 517 különböző vezetéknévű család él a településen, ez a betelepülés és a társadalmi sokszínűség növekedését mutatja.

Elsősorban a gazdasági és lakhatási tényezőkkel indokolta a település fejlődését a polgármester. Úgynevezett „Arany háromszögben” helyezkedik el a település, ezzel arra utalt Kardos Veronika, hogy a település elhelyezkedésileg igazán előnyös helyen van, Jászberény, Jászfényszaru és Hatvan sok munkalehetőséget biztosít a környéken lakók számára. Emellett a település nyugodt, csendes és élhető közeget biztosít a zajos városi életből kiszakadni vágyóknak. A környékhez képest olcsóbb lakhatási lehetőség vonzóvá teszi a települést mind a fiatal, mind az idősebb korosztályok számára.

Kardos Veronika hangsúlyozta, hogy nem feltétlenül csak a fiatalok helyben tartása a cél, hanem minden korosztályt szeretnének a településen tartani. Azt, hogy ezt sikeresen elérjék különböző programokat szerveznek más és más korosztályoknak, ezzel erősítve a helyi kohéziót és a település népesség megtartó erejét.

A közelmúltban végbement fejlesztésekkel kifejezetten elégedett a polgármester asszony. Az előző ciklusban több infrastrukturális beruházás is megvalósult. A szennyvíz hálózat kiépítése, az úthálózat fejlesztése és a csapadékvíz-elvezető rendszer kiépítése. Ezen beruházások mellett az óvoda és az iskola energetikai korszerűsítése is megvalósult, itt még ki lehet emelni a bölcsőde megépítését is, amit a polgármester asszony az egyik legmértányosabb fejlesztésnek tart, ez a beruházás segíti a kisgyermekes családokat, csökken a napi ingázások száma mivel nem kell a gyerekeket Jászberénybe vagy Jászfényszarura utaztatni.

A jövőben több fejlesztés is meg fog valósulni, újabb és újabb infrastrukturális beruházások fognak végbe menni a településen, A Versenyképes Járások Program keretében 27,7 millió forint, míg a TOP Plusz 2. ütemében további 100 millió forint támogatást nyert meg a településünk útfelújításra. Ezen pályázatokon kívül A Magyar Falu Program által még 4 millió forintot kapott a település eszközbeszerzésre.

A település lakhatási helyzetét kedvezőnek ítéli a polgármester, elmondása szerint Pusztamonostoron vannak a környéken az legmegfizethetőbb ingatlanok, itt kiemelte, hogy valóban olcsóbb a környékhez képest, de sokkal kisebb a választási lehetőség. Az ingatlan árakban akár 20-30 millió forintos differenciál is felfedezhető Pusztamonostor javára, ez is vonzóbbá teszi a települést a frissen letelepedni kívánók számára. A falusi CSOK támogatás

könnyebbé teszi az ingatlanvásárlást vagy ingatlan felújítást, kevés önerővel is lehetőség nyílik az ingatlanvásárlásra. A település elhelyezkedése elősegíti az itt lakók munkába utazását, mivel a városok és a munkahelyek könnyen megközelíthetőek mind tömegközlekedéssel, mind közúton.

A következő kérdésben a Civil szervezetekről kérdeztem, Kardos Veronika dicsérte a szervezetek munkáját, nagy szerepet vállalnak a közösségépítésben, több közösségi rendezvény megszervezését magukra vállalják és lelkesen próbálják toborozni az új tagokat, ezzel is növelve a közösség összetartó erejét.

A Kardos Veronikával készített interjú során kirajzolódott, hogy Pusztamonostor fejlődési pályára állt, tudatosan törekszik a település vezetése, hogy az infrastrukturális, a gazdasági és társadalmi fejlesztések együttesen járulnak hozzá a település hosszútávú fejlődéséhez.

A második interjút 2025. november 3-án készítettem Ézsiás-Vas Annamáriával, aki a Pusztamonostori Önkéntes Tűzoltó Egyesület Elnöke. A beszélgetésünk során kitértünk a szervezet történelmére, miéértjére, a helyi közösség építő szerepére és a működést befolyásoló tényezőkre.

Ézsiás-Vas Annamária is három szóval jellemezte a települést, tipikus falu, összetartás és a nyugalom. Ezen fogalmak jól mutatják a község közösségi felfogását és a vidék jellegét, ehhez még hozzákapcsolódik az önkéntesség, a kölcsönös segítségnyújtás és a közös felelősségvállalás is jellemző. A válaszadó szerint az egyik legnagyobb erőssége a településnek a helyi lakosság közötti összetartás.

Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület jövőre lesz 90 éves. Az egyesület eredetileg a település lakói hozták létre azért, hogy a hivatásos tűzoltók kiérkezése előtt segítséget tudjanak nyújtani a településen lakóknak. Bár az idő során a működés feltételei és az adott lehetőségei átalakultak, a közösség szolgálata napjainkig meghatározó, de az aktív káresethez való vonulások száma csökkenő tendenciát mutat, mivel a modern életvitel és a rohanó világ ennek megvalósítását nehezíti. Az előbb felsoroltak miatt az egyesület egy arculatváltáson ment keresztül, mivel a káreseti beavatkozás ugyan megmaradt, de elenyésző lett, viszont a hagyományőrzés annál inkább fontos része az egyesület életének. Az elmúlt években már hagyománnyá vált, hogy településünkön rendezünk egy kismotor fecskendős versenyt, ahol a Jászberényi járás

települései vesznek részt, ezzel is erősödik a járásban az önkéntes tűzoltó közösség és a települések közötti kohézió.

A lakosság részvételével kapcsolatban Ézsiás-Vas Annamária megjegyezte, hogy a helyiek érdeklődése évről-évre elenyészőbb, de a más civil szervezetekkel együtt rendezett programokra a település lakói nagyobb érdeklődéssel kilátogatnak. A civil szervezet saját programjaira általában a szervezet tagjai, vagy azok családtagjai és barátai látogatnak ki. A közösségi események inkább a társadalmi kapcsolatok erősítésének eszközévé válnak, ahol a közös élmények és a tradíciók fenntartása vagy azok kiépítése válik létfontosságúvá.

A civil szervezet és az önkormányzat közötti kapcsolat szoros és együttműködő. Az elnök kiemelte, hogy a település kis községi mérete elősegíti a kötetlen kapcsolattartást, hiszen „szinte mindenki ismer mindenkit”. Az együttműködés kiterjed a település más intézményeire is, az iskolában és az óvodában az egyesület évente tart bemutatót egy pálya orientációs nap keretében, ahol betudják vonni a gyerekeket játékos feladatokba, ezen esemény alatt előtérbe helyeződik az önkéntesség fontossága. Ezen alkalomok nem csupán a szemléletformálást szolgálják, hanem lehetőséget biztosítanak a szervezet esetleges utánpótlására is.

Az egyesület működésének pénzügyi hátterét több forrás biztosítja. Az egyesület legfőbb bevételi forrása a Katasztrófavédelem által évente meghirdetett pályázat, ez a pályázat kifejezetten az önkéntes tűzoltó egyesületeknek van meghirdetve. Az alapítványi bál a második számottevő bevételi forrás, ami már lassan fél évtizede teltházas rendezvényként kelti fel a környékeliek érdeklődését. A pénzügyi magabiztosság az egyesület egyik legfontosabb célja a jövőre tekintve.

A szervezet legnagyobb kihívásaként tekint a toborzásra az elnök. Tapasztalatai alapján „az önkéntesség fogalma kezd kimenni a divatból”, mert az emberek egyre kevésbé hajlandóak juttatás nélkül feláldozni a szabadidejüket a közösség építésére. Azonban a fiatalok érdeklődése egyre nagyobb és nagyobb, de a gyermekek esetében a szülők segítsége is szükséges, ami ugyanúgy nem jellemző.

Az egyesület számos versenyen elért eredményt tudhat magáénak országos és megyei szinten, valamint nemzetközi CTIF (lásd: Comité Technique International de prevention et d'extinction de Feu) versenyen is háromszor képviseltethették magukat. A Pusztamonostori hagyományörző

tűzoltóverseny megrendezése már-már hagyománnyá vált, ezzel is erősítve a térségi együttműködést és közösségi hálót.

A jövőre tekintve Ézsiás-Vas Annamária kiemelte, hogy a civil szervezet elsődleges célja a taglétszám gyarapítása, a pénzügyi stabilitás és a tűzoltófelszerelések korszerűsítése. A hagyományok megőrzése ugyanúgy kulcsfontosságú az egyesületnek, valamint szeretnének a jövőben több helyi káresetben való beavatkozás lehetőségét gyarapítani úgy, hogy a tagok elvégezzenek egy képzést, így hivatalosan is részt tudnak majd venni a beavatkozásokon, ezáltal tudják segíteni a hivatásos kollégák munkáját.

Ez az interjú rávilágított arra, hogy az egyesület nem csak szimplán tűzvédelmi szerepet tölt be, hanem jócskán kiveszi a részét a település közösségformáló részében is. Példát mutat ez a civil szervezet önkéntességből és emellett a hagyományok megőrzése és ápolása is kulcsfontosságú szerepet tölt be az egyesület mindennapjaiban.

4.1.2 Pusztamonostor SWOT analízise a lakosság véleménye alapján

1.táblázat: SWOT analízis pusztamonostori lakosság véleménye alapján

<p>Erősségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jó elhelyezkedés <ul style="list-style-type: none"> o Munkahelyek közelsége o Budapest közelsége - Jó közbiztonság <ul style="list-style-type: none"> o A környékben itt a legkisebb a bűncselekmények száma - Közszolgáltatások közelsége <ul style="list-style-type: none"> o Iskola, óvoda, bölcsőde - Civil szervezetek és csoportok jelenléte <ul style="list-style-type: none"> o Színesebbé teszik a mindennapokat és a községi programokat - Megfizethető ingatlanárak <ul style="list-style-type: none"> o Környező településekhez képest Pusztamonostor az egyik legmegfizethetőbb lakhatási szempontból 	<p>Gyengeségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ipar hiánya <ul style="list-style-type: none"> o Kevesebb munkalehetőség o Iparüzési adó elenyésző - Nagy az áthaladó forgalom <ul style="list-style-type: none"> o A 32-es számú főút halad át a településen, emiatt nagy a kamionforgalom, ez zavaró tényező lehet az itt lakóknak. - Sportolás lehetőségének hiánya <ul style="list-style-type: none"> o Az Önkéntes Tűzoltó Szervezetten kívül nincs más lehetőség a sportolásra a településen. o A labdarúgás 2012-ben befejeződött, mivel az önkormányzatnak nem volt tőke a finanszírozására. - Kulturális korlát <ul style="list-style-type: none"> o A településen nincs turizmus
<p>Lehetőségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Termál víz kihasználása <ul style="list-style-type: none"> o A település felszíne alatt nagy mennyiségű termálvíz található o Lehetőséget kínál, hogy egy strandot vagy egy fürdő komplexumot kellene a településre építeni o Mezőgazdasági felhasználás - A vasúti teher szállítványozás kihasználása <ul style="list-style-type: none"> o Településünkön áthalad a 82-es számú vasútvonal, a vasút mellett található a TIG telep, ebben a raktár létesítményben kiépített vasútvonal és vasúti rakodó állomás van, de már nagyon régóta nem használják. 	<p>Veszélyek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Település iránti érzelmi kapocs hiánya <ul style="list-style-type: none"> o A frissen ideköltözött lakosoknak nincs meg az a szeretet a településük iránt, mint a már régen itt lakóknak, nehezebb bevonni őket a közösségi programokba. - Az önkormányzat Függelmi viszonyban van a kormányzattal <ul style="list-style-type: none"> o A támogatások, pályázatok nélkül kiszolgáltatott helyzetben lennének, mivel az éves költségvetésünk elenyésző (40 millió Forint).

4.1.3 Kérdőív elemzése

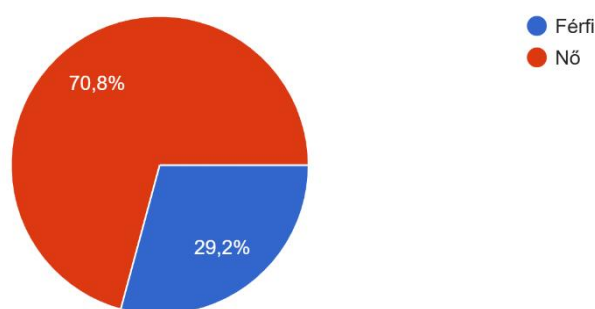
A kérdőíves adatgyűjtés bemutatása és a válaszadók jellemzése

A kutatás ezen részében a helyi lakosság véleményének feltárása céljából online kérdőíves felmérést végeztem. Az adatgyűjtés a Google Forms felületén történt, amely lehetővé tette az egyszerű, gyors és költséghatékony adatgyűjtést. A kérdőívet elsősorban közösségi médián, azon belül a saját oldalamon és helyi online csoporton keresztül osztottam meg, ezáltal a puztamonostori lakosság szélesebb köréhez is eljutott. A válaszadás önkéntes és anonim módon történt, így a kitöltők szabadon válaszolhattak, őszintén mondhatták el véleményüket. Összesen 154 fő vett részt a kutatásban, amely minta megfelelő volt a település gazdasági, társadalmi és fejlesztési lehetőségeinek vizsgálatához.

A válaszadók nemi megoszlását tekintve a nők aránya 70,8%, míg a férfiaké 29,2% volt. A minta többségét női válaszadók alkották, amiből arra lehet következtetni, hogy a nők aktívabban vesznek részt a kutatásokban, illetve nagyobb érdeklődést mutatnak a település jövőjét érintő kérdéseket illetően. A női lakosság jellemzően nyitottabb az ilyen jellegű részvételre, így a nemek arányának megoszlása nem szokatlan a hasonló típusú vidéki kérdőíves felméréseknél.

Az Ön neme: (Egy válasz adható!)

154 válasz

3. ábra: A válaszadók nem szerinti megoszlása

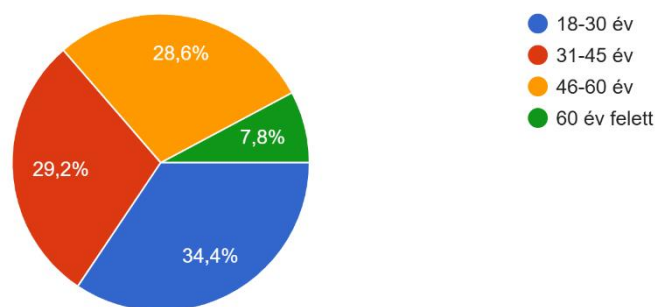
Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

Az életkori megoszlás alapján a válaszadók többségét a 18-30 éves korosztály alkotta (34,4%), ami azt mutatja, hogy a fiatal felnőttek jelentős érdeklődést mutatnak a település fejlesztési

lehetőségei iránt. Őket szorosan követi a 31-45 éves csoport (29,2%), akik jellemzően már családdal rendelkező, helyi lakosok. A 46-60 éves válaszadók aránya (28,6%) szintén jelentős, ami a középkorú, tapasztalt helyiek véleményének erős jelenlétét tükrözi. A 60 év feletti csoportja kisebb arányban (7,8%) vett részt a felmérésben, azonban az ő nézőpontjuk is fontos, mivel ők rendelkeznek korábbi időszakokra visszanyúló tapasztalatokkal a település múltbeli fejlődését illetően.

Az Ön életkora: (Egy válasz adható!)

154 válasz

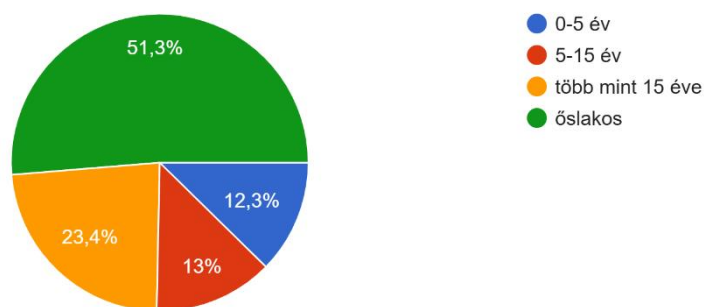
4. ábra: A válaszadók életkor szerinti megoszlása

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A helyi kötődés vizsgálata szintén lényeges szempont volt a kutatás során. Az adatok alapján a válaszadók több mint fele (51,3%) őslakos, vagyis már születésüktől fogva Pusztamonostoron él. Ez mutatja a településen belüli stabil lakossági bázist, amely kedvező kiindulópontot ad a közösségi és fejlesztési törekvésekhez. A több mint 15 éve a településen élők aránya 23,4%, ami alapján elmondható, hogy ők is tovább erősítik a hosszú távú lakossági elköteleződést. A 5-15 éve itt élők aránya 13%, míg az újonnan beköltözők (0-5 éve itt élők) aránya 12,3%. Ez azt mutatja, hogy az őslakosok vannak többségben. A település nyitott az új lakók befogadására is, hiszen a válaszadók kb. 25%-a viszonylag friss települési lakosnak tekinthető.

Mióta él a településen? (Egy válasz adható!)

154 válasz

5. ábra: Milyen régóta élnek a válaszadók a településen.

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A minta döntő részét a tartósan helyben élő, aktív korú lakosság alkotja, akik leginkább érintettek a munkaerőpiaci, lakhatási és településfejlesztési kérdésekben. Pusztamonostor fejlesztési potenciáljának és jelenlegi társadalmi szerkezetének értékeléséhez a felmérésből nyert adatok megbízható alapot adnak.

Válaszadók iskolai végzettségi szintjének megoszlása

A kutatásban részt vevők iskolai végzettségének vizsgálata fontos információt ad a helyi lakosok képzettségi szintjéről. Az eredmények alapján a válaszadók legnagyobb része, 44,8%, érettségivel rendelkezik, ami jól mutatja, hogy Pusztamonostoron a középfokú végzettséggel rendelkező lakosok jelentős csoportot alkotnak. Ez a réteg jellemzően rendelkezik munkahellyel, olyan szellemi és kulturális háttérrel, hogy szükség esetén mozgósíthatóak a közösségi élet javítására irányuló tevékenységekben való részvétellel.

A szakmunkás végzettségűek aránya is jelentős, 24,7%, amiből arra lehet következtetni, hogy a helyi lakosok nagy része szakképzett, fizikai munkát végző réteg. Ezek az emberek is fontosak a település életében, hiszen a mezőgazdasági, építőipari tevékenységeket és a helyi szolgáltatásokat gyakran ők végzik.

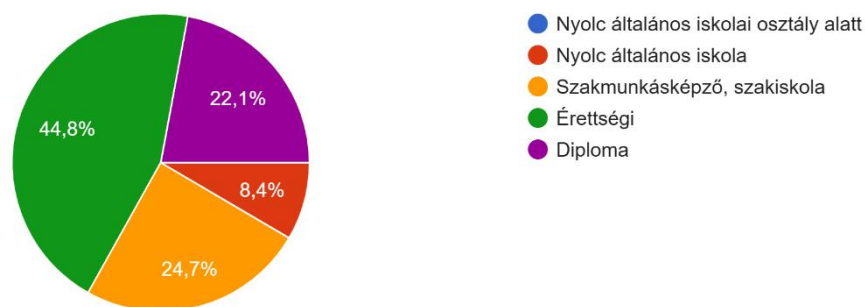
A diplomás válaszadók aránya 22,1%, amely nem éri el a nagyobb városok szintjét, ami egy vidéki település szempontjából közepesnek mondható. A diplomások is nagyban hozzájárulhatnak a település fejlesztési elképzeléseinek megvalósításához.

A válaszadók közül a nyolc általános iskolai osztályt el nem végeztek aránya nagyon minimális, amíg a nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 8,4%, Ezekből arra lehet következtetni, hogy a településen az alacsony iskolai végzettségűek kevesen vannak, amely elsősorban a település megítélése szempontjából mindenképpen pozitívnak mondható.

Pusztamonostor lakosságának döntő többsége minimum középfokú végzettséggel rendelkezik, ami a település jövőbeni fejlesztési terveihez kedvező alapot biztosít.

Az Ön legmagasabb iskolai végzettsége: (Egy válasz adható!)

154 válasz

6. ábra: A válaszadók legmagasabb iskolai végzettsége

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A településhez társított kifejezések elemzése

A kérdőív nyitott kérdésében a válaszadóknak három olyan szót kellett megadni, amelyek elsőként eszükbe jutnak Pusztamonostorról. A válaszok elemzése után elmondható, hogy a lakosok többsége a nyugalmat, otthonosságot és közösséget kifejező fogalmakkal jellemzi a települést, tehát pozitív, ugyanakkor jelentős mértékben megjelennek a társadalmi feszültségekre, a fejlesztés hiányára utaló negatív kifejezések is.

A kapott válaszokat tematikus egységekbe rendezve az alábbi főbb csoportok alakultak ki:

- Nyugalom, csend és béke (a válaszok kb. 30%-a). Gyakori szavak: nyugodt, csendes, biztonságos, béke, lassú, otthonos, élhető, kiegyensúlyozott.

Ezek a szavak azt mutatják, hogy a település lakói Pusztamonostort élhető és nyugodt településnek, környezetnek tartják.

- Otthon, családi jelleg és közösség (kb. 25%). Gyakori szavak: otthon, család, barátságos, közösség, összetartás, segítőkész, falunap, gyermekkor

Sokak számára a település az otthonot és a biztonságot jelenti, ami közösségi összetartozást és együttműködést mutat.

- Természetközeli, hagyományos falusi életkép (kb. 15%). Gyakori szavak: kistalu, természet, hagyomány, tisztaság, vidék, zöld környezet, szülőfalum.

A válaszadók szeretik a falusias környezetet, a hagyományőrzést és a környezeti adottságokat. Véleményem szerint leginkább ezek tekinthetők a település legnagyobb vonzerejének.

- Fejlesztésre szoruló, elmaradott településkép (kb. 20%). Gyakori szavak: elmaradott, fejlesztendő, lehetőség, lemaradt, monoton, kihasználatlanság, rossz utak, szegényes, leépített.

Ezek a vélemények a település elmaradottságára utalnak gazdasági és infrastrukturális szempontból. Sok válaszadó hiányolja a fejlődést. Azt gondolom, hogy leginkább ez az akadálya a fiatalabb generációk helyben maradásának, illetve még több új család ideköltözésének.

- Negatív társadalmi viszonyok és kritikák (kb. 10%). Ide sorolhatók az olyan kifejezések, mint: pletyka, rosszakarás, irigység, rosszindulat, bezárkózottság.

Ezek a válaszok a településen tapasztalható egyéni problémákra, konfliktusokra és közösségi feszültségekre utalnak.

7. ábra: Szófelhő ábra a válaszadóktól

Forrás: Saját szerkesztés, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A válaszok alapján kettősség jellemzi településünket. Egyrészt erősen jelen van a pozitivitás, az érzelmi kötődés, a nyugalom és az otthonosság, ami megfelelő alapot ad a település megtartó erejének és a fejlesztéseknek. Másrészt viszont jól kirajzolódnak az elmaradottság és a fejlesztések hiányának jelei.

Ez a kettősség arra utal, hogy Pusztamonostor lakossága alapvetően szeret a településen élni, de szükségesnek tartják a fejlődést infrastrukturális és közösségi szempontból egyaránt. Ezek a vélemények nagyon hasznosak a településfejlesztési tervek készítésekor.

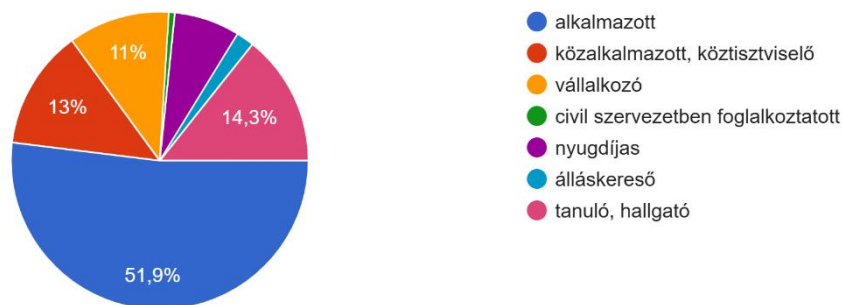
A válaszadók foglalkoztatási helyzete, ingázási szokásai és a munkaerőpiaci jellemzők

A kutatás egyik központi témája a válaszadók munkavégzési szokásaira és foglalkozási helyzetére koncentrált. A kérdőíves felmérésben részt vevő 154 személy válasza alapján jól megállapítható Pusztamonostor foglalkoztatási szerkezete.

A foglalkoztatottsági adatok alapján a válaszadók nagy része, 51,9% alkalmazottként dolgozik. Elmondható, hogy a település lakosságának többsége stabil munkaviszonyban áll, ami gazdasági biztonságra és biztos jövedelmezőségre utal.

Az Ön foglalkozása: (Egy válasz adható!)

154 válasz

8. ábra: A válaszadók foglalkozása., 2025

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült

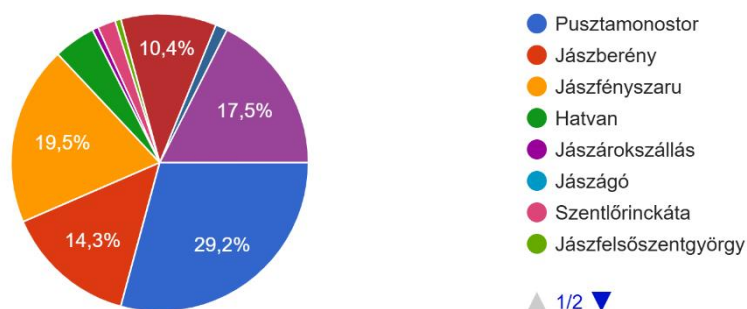
A közalkalmazottak és köztisztviselők aránya 13%, ami vidéki viszonylatban magasnak mondható. Az önkormányzati, egészségügyi és oktatási intézmények jelentős foglalkoztatónak számítanak a településünkön. A vállalkozók aránya 11%, ami szintén magasnak számít. Ez a csoport jellemzően a szolgáltatásokban, a kisiparban és a mezőgazdaságban tevékenykedik, és hozzájárul a település sokszínűségéhez.

A nyugdíjasok aránya 7,1%, amiből arra lehet következtetni, hogy Pusztamonostor lakossága többségében aktív korú, ugyanakkor az idősebb generáció is a helyi közösségi élet résztvevője (Nyugdíjas Klub). A civil szervezetekben foglalkoztatottak és a tanulók, hallgatók kisebb hányadot képviselnek (14,9%), ami a település méretét tekintve természetesnek mondható. Az álláskeresők aránya minimális, ez a kedvező foglalkoztatottsági helyzetet jelzi.

A munkavégzés földrajzi elhelyezkedésére vonatkozó adatokból kivehető, hogy Pusztamonostor lakossága erősen kapcsolódik a környező városok gazdasági centrumaihoz. A válaszadók 27,8%-a helyben dolgozik, amely jó arány a hasonló méretű kistelepülésekhez viszonyítva. A településen belül is található megélhetési lehetőségek és munkahelyek a szolgáltatói, logisztikai és a mezőgazdasági szektorban. Ugyanakkor a foglalkoztatottak jelentős része ingázik. A válaszadók 13,2%-a Jászberényben, 18,1%-a Hatvanban 20,1%-a Jászfényszarun dolgozik. Megállapítható, hogy Pusztamonostor a Hatvani és a Jászsági gazdasági térség vonzáskörzetébe tartozik.

Melyik településen dolgozik? (Egy válasz adható!)

154 válasz

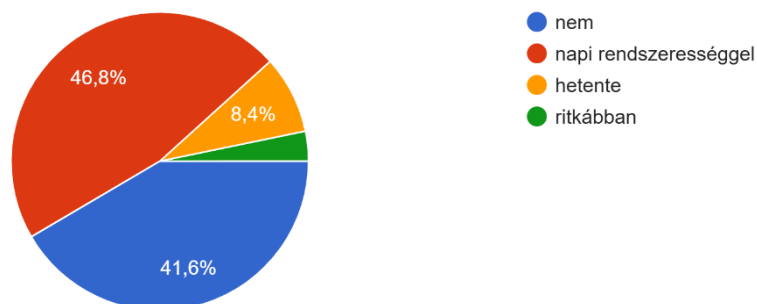
9. ábra: Melyik településen dolgoznak a válaszadók.

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

Az ingázási szokásokat megvizsgálva láthatjuk, hogy a válaszadók 46,8%-a napi rendszerességgel ingázik, vagyis szinte minden második lakos naponta utazik a tanulás vagy a munkavégzés helyére. A válaszadók 41,6%-a nem ingázik, tehát helyben tanul vagy dolgozik, ami azt jelzi, hogy a település részben képes munkahelyeket biztosítani a lakosság számára. A hetente (8,4%) és ritkábban (3,2%) ingázók aránya alacsony.

Ingázik-e Ön a lakhelye és a munkahelye/iskolája között? (Egy válasz adható!)

154 válasz

10. ábra: Válaszadók ingázási szokásai

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A település jövőbeli fejlesztési irányainak egyik területe lehet a közlekedési infrastruktúra javítása (például tömegközlekedési lehetőségek fejlesztése és a Jászberény és Hatvan irányába

vezető utak). Emellett érdemes lenne támogatni a rugalmas és távmunka-lehetőségek elterjedését, amelyek növelhetik a lakosság elégedettségét és mérsékelhetik az utazási terheket

A település fejlesztési lehetőségei abban rejlenek, hogy a fenntartható életminőség javítása és a helyben történő foglalkoztatás érdekében miként tudja kihasználni földrajzi elhelyezkedését és regionális kapcsolatait.

A kérdőívben szereplő egyik kérdés célja az volt, hogy feltárja a lakosság véleményét a településen elérhető infrastruktúrák és közműszolgáltatások színvonaláról. A válaszadók egy ötfokozatú skálán értékelték az egyes területeket, ahol az 1-es jelentette a „nagyon rossz”, az 5-ös pedig a „nagyon jó” minősítést. Az eredmények alapján a településen vegyes elégedettség figyelhető meg.

1. táblázat: Közműszolgáltatások, infrastruktúra színvonala a válaszadók szerint

közműszolgáltatások, infrastruktúrák	Átlag eredmény
Villany	3,86
Gáz	3,88
Csatorna	3,68
Telefon	3,72
Kábel TV	3,42
Internet	3,48
Utak, járdák állapota	2,41
Közúti tömegközlekedés	3,34
Közvilágítás	3,39
Csapadékvíz elvezetés	2,66
Közterületek állapota	2,9
Kommunális hulladék elszállítása	3,49

Forrás: Saját szerkesztés, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A villamosenergia- és gázszolgáltatás értékelése a legkedvezőbbek közé tartozik, hiszen a válaszadók többsége 4-es vagy 5-ös számot választott. Ez arra utal, hogy a településünkön az alapvető közműellátottság megbízható, a lakosság a szolgáltatásokkal elégedett. Ugyancsak kedvező megítélést kapott a kábeltelevízió, a telefon- és internetszolgáltatás, bár többen közepes értékelést is adtak. Előfordulhat, hogy a szolgáltatások minősége nem mindenhol egyenletes.

A közműszolgáltatások közül a lakosság a legjobbra értékelt a kommunális hulladék elszállítását. A rendezett településkép fenntartásához nagyban hozzájárul a rendszeres, kiszámítható hulladékszállítás. A legrosszabb értékeléseket a járdák és utak állapota kapta. A lakosság széleskörű elégedetlenségére lehet következtetni, hogy szinte mindenki 1-es és 2-es értékeket adott. A csapadékvíz-elvezetés is gyenge értékeket kapott, ami alapján a vízelvezető rendszer további fejlesztése vált szükségessé. Több válaszadó jelezte, hogy a nagyobb esőzések alatt az utcákon megáll a víz, ami rontja az ingatlanok környezetének állapotát és a közlekedés biztonságát is veszélyezteti.

A közúti tömegközlekedés és a közvilágítás megítélése közepesnek mondható, mivel a válaszadók nagy része 3-as vagy 4-es értékelést adott. Ez azt jelzi, hogy bár a közvilágítás megfelelően működik, a lakosság egy része elégedetlen a fényerővel vagy az elhelyezkedéssel. A tömegközlekedés vonatkozásában az ingázó lakosság többször tapasztal menetrendi problémákat. Ez elsősorban Jászberény és Hatvan irányába tartó járatok esetében jellemző. A közterületek állapota sokak szerint rendezett és tiszta, mások viszont a zöldfelületek elhanyagoltságát és a rendszeres karbantartás hiányát jelezték.

Összességében elmondható, hogy a település alapvető közműszolgáltatásai megbízhatóan működnek, ellenben az infrastrukturális fejlesztések vonatkozásában több javítandó terület is található. A lakossági visszajelzések alapján a legnagyobb hiányosság a csapadékvíz-elvezető rendszerek és az utak, járdák állapotában tapasztalható, addig a legjobbra értékelt szolgáltatások közé a villamosenergia-ellátás, a gázszolgáltatás és a hulladékszállítás tartozik.

Közbiztonság a településen

A közbiztonság megítélése is fontos eleme a lakosság elégedettségének. A kérdőívben arra a kérdésre kerestem a választ, hogy megfelelőnek tartják-e Pusztamonostor közbiztonságát. A válaszadók többsége, 65,6%, igennel válaszolt, míg 34,4% szerint a közbiztonság nem megfelelő. Látható, hogy a lakosság kétharmada biztonságosnak tartja a települést, ellenben a lakosság egyharmada bizonyos szempontból elégedetlen, vagy egyes területeken javulást szeretne.

A közbiztonság objektív mutatóit figyelembe véve a polgármester asszony nyilatkozata is alátámasztja, hogy Pusztamonostor bűnözési rátája alacsonyabb a környező településekhez képest. A rendőrségi adatok szerint az elmúlt években nem történt nagy számú bűncselekmény,

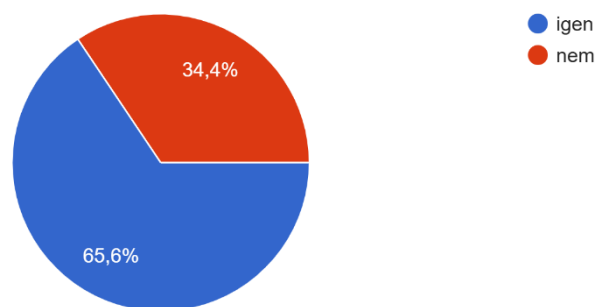
és a kisebb szabálysértések, vagyonvédelmi vagy közlekedési ügyek is ritkábbak, mint a hasonló méretű településeken. Ez köszönhető a helyi közösségi összetartásnak, és a polgárőrség, a rendőrség jelenlétének és összehangolt munkájának. A település vezetése kiemelt figyelmet fordít a közbiztonság fenntartására, például a közvilágítás és a biztonsági kamerarendszer fejlesztésével és bővítésével, illetve számít a lakossági együttműködés erősítésére is.

A 34,4%-os elégedetlen válaszarány ugyanakkor arra utal, hogy a lakosság ezen része a közbiztonság tekintetében bizonytalan. Többen jelezték a nyílt kérdésekben, hogy a közvilágítás nem minden utcában megfelelő, illetve bizonyos időszakokban kevésbé érzik a rendőrség és a polgárőrség jelenlétét.

Mindezek alapján elmondható, hogy Pusztamonostor biztonságos település, mivel alacsonyak a bűnözési mutatók és a lakosság többségének pozitív véleménye kedvező képet ad településünkről. A meglévő bizalmatlanság inkább érzelmi okokra vezethető vissza, amelyek tudatos kommunikációval és fejlesztésekkel (pl. közvilágítás korszerűsítése, kamerarendszer-bővítés) javíthatók. A közbiztonság pozitív megítélése következtében erősödhet a település népességmegtartó ereje és élhetősége, ami az elkövetkező fejlesztések egyik alapfeltétele.

Ön szerint megfelelő a település közbiztonsága? (Egy válasz adható!)

154 válasz

11. ábra: Válaszadók véleménye a település közbiztonságáról

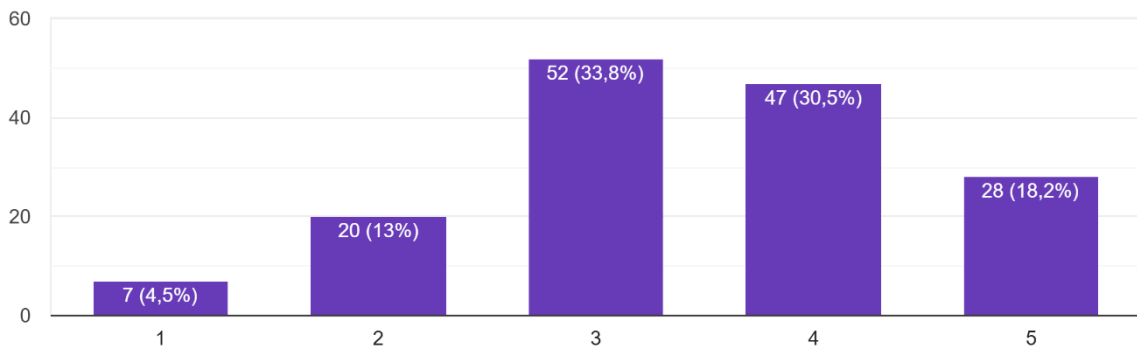
Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

Civil szervezetek megítélése a településen

A kérdőív kitért a közösségi élet vizsgálata során a településen működő civil szervezetek munkájára, a lakossági megítélésére és az ezekben való aktív részvételre is. A településünkön több civil szervezet is aktívan működik, amelyek a település közösségi és kulturális életének fenntartásában, valamint a helyi kötődés erősítésében töltenek be szerepet.

Hogyan értékeli a településen működő Civil szervezetek munkáját?

154 válasz

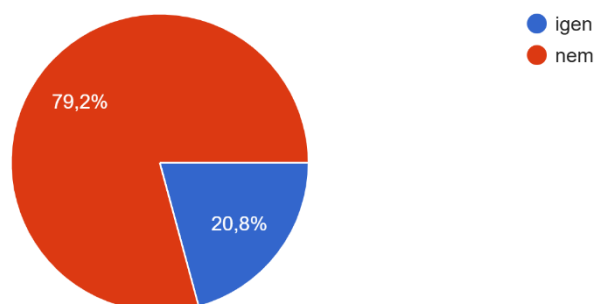
12. ábra: Civil szervezetek munkájának megítélése a válaszadók szerint.

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A civil szervezetek munkájának értékelésére vonatkozó kérdésben a válaszadók 1-től 5-ig terjedő skálán adtak értékelést, ahol az 1-es a nagyon rossz, az 5-ös pedig a nagyon jó minősítést jelentette. Az eredményeket megfigyelve a település lakóinak legtöbbször pozitívan viszonyul a civil szervezetekhez. A válaszadók 32,6%-a 4-es, míg 17,4%-a 5-ös értékelést adott. Mindössze 3,5% minősítette a civil szervezetek munkáját gyengének, és 13,9% adott 2-es osztályzatot. A legtöbben közepes (3-as) értékelést jelöltek meg (32,6%), amiből arra következtettem, hogy a lakosság tulajdonképpen elismeri a civil szervezetek munkáját, ugyanakkor néhányan úgy érzik, hogy működésük esetleges változtatásra, fejlesztésre szorul.

Részt vesz-e valamely civil szervezet munkájában? (Egy válasz adható!)

154 válasz

13. ábra: Civil szervezetekben való részvétel.

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A részvétel mértékét vizsgáló kérdésnél a válaszadók mindössze 20,8%-a jelezte, hogy részt vesz valamelyik civil szervezet munkájában, míg 79,2% nem tagja egyik szervezetnek sem. Ez az arány vidéki viszonylatban nem meglepő, ugyanakkor arra utal, hogy a szervezeteknek érdemes lenne aktívabban bevonni a lakosságot a civil szervezetek munkájába. A magasabb részvétel a közösségi életet élénkítené és hozzájárulna a helyi összetartozás és önkéntesség fejlődéséhez.

A válaszokból arra következtetésre jutottam, hogy a civil szervezetek munkáját a lakosság nagy része elismeri és hasznosnak tartja, ellenben a részvételi arányok alapján a közösségi aktivitást tovább kell erősíteni. A jövőbeli fejlesztési irányokat figyelembe véve fontos lenne a civil szervezetek láthatóságának növelése és a fiatalabb generációk bevonása a települési programok, rendezvények és közösségi kezdeményezések szervezésébe. Így lehetne kivitelezni, hogy a civil élet hosszú távon fenntarthatóbbá váljon.

Település erősségei a válaszadók szerint

A település erősségeire vonatkozó kérdés célja azon kérdés feltárása volt, hogy Pusztamonostor pozitív megítélésében a lakosság mely tényezőt tartja leginkább meghatározónak. A válaszadók több opciót is megjelölhettek, így a kérdés jól tükrözi a helyiek szubjektív tapasztalatait és értékrendjét. Az eredmények alapján a válaszadók legnagyobb arányban, 64,3%-ban az elhelyezkedést jelölték meg a település legfőbb erősségeként. A lakosság kedvezőnek tartja a település földrajzi elhelyezkedését, viszonylag könnyen megközelíthető a

környező városokból, mint például Jászfényszaruról, Jászberényből vagy Hatvanból. A válaszok szerint az elhelyezkedés előnyt jelent, ami az oktatás, a munkavállalás és a szolgáltatások elérhetősége szempontjából is kedvező képet mutat.

A második leggyakrabban jelölt erősség a nyugalom volt, amelyet a válaszadók 58,4%-a tartott fontosnak. Ez az eredmény szinkronban áll a korábbi kérdésekben megjelenő válaszokkal, ahol a települést jellemzően „biztonságos”, „csendes” és „élhető” helyként határozták meg. A nyugalom a kisebb települések számára különösen fontos jellemző, hiszen a városi élethez képest alacsonyabb stressz-szintet és kiegyensúlyozottabb életet biztosít a lakosság számára. A nyugodt környezet a település népességmegtartó ereje szempontjából is fontos, különösen a családok és az idősebb korosztály számára.

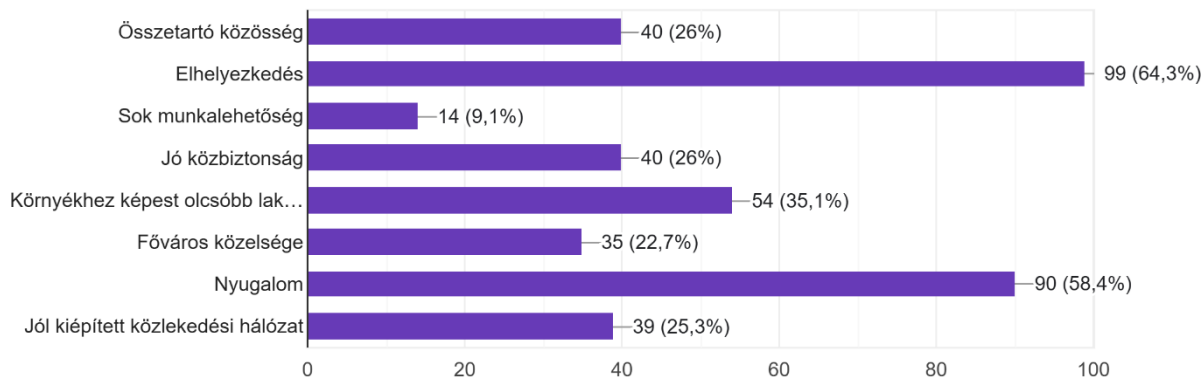
A válaszadók 35,1%-a szerint Pusztamonostor egyik előnye a környékhez képest olcsóbb lakhatás, amiből következik, hogy a településen kedvezőbbek az ingatlanárak a környék nagyobb városaihoz képest. Ez vonzó lehet a fiatalabb korosztály számára is, akik a közeli ipari területeken található cégekben dolgoznak, de nyugodtabb, élhetőbb környezetben szeretnének letelepedni. A korábban már említett közbiztonság szintén a gyakran megjelölt tényezők közé tartozik (26%), ami alapján elmondható, hogy sokak szerint Pusztamonostor egy biztonságos, rendezett település.

Az összetartó közösséget a válaszadók közül minden negyedik ember (26%) nevezte meg erősségként, ami jól tükrözi, hogy a településen még mindig fellelhető a kölcsönös segítségen és személyes kapcsolatokon alapuló falusi közösségi rendszer. A civil szervezetek és helyi rendezvények tovább erősíthetik ezt a struktúrát. Szintén 25,3%-os arányban jelölték meg a jól kiépített közlekedési hálózatot, vagyis elmondható, hogy pozitívan értékelik, ami részben az elhelyezkedéssel is összefüggésben van. A megközelíthetőség mind a munkába járás, mind a mindennapi ügyek intézése szempontjából fontos eleme a mindennapi életnek.

Kedvező helyezést ért el a főváros közelsége, a válaszadók 22,7%-a tartja ezt a település egyik előnyének. Ezzel ellentétben a „sok munkalehetőség” válaszlehetőséget csupán 9,1% jelölte meg, amiből arra lehet következtetni, hogy a településen belül a munkaerőpiaci lehetőségek továbbra is minimálisak és a lakosság jelentős része a környező városokba jár el dolgozni.

Mik a település erősségei? (Több válasz adható!)

154 válasz

14. ábra: A válaszadók szerint mik a település erősségei.

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

Mit fejlesztené a településen a válaszadó?

A kérdőív nyílt kérdése arra vonatkozott, hogy a válaszadók szerint mi az az egy terület, amelyet fejlesztenének Pusztamonostoron. Az összegyűjtött válaszok kiértékelése alapján a lakosság számára a legfontosabb fejlesztési irányokat jelentő főbb témák jól láthatóak. A leggyakrabban előforduló kategóriák:

- Közlekedési és útinфраstruktúra fejlesztése. Több, mint a bejegyzések fele, a járdák, utak és közlekedési infrastruktúra állapotának javítását említette. Gyakran ismétlődtek az olyan kifejezések, mint „utak állapota”, „járdák felújítása”, „aszfaltozás”, „mellékutak rendbetétele”, „kövesút” vagy „úthálózat korszerűsítése”. A válaszokat elemezve elmondható, hogy ez a szegmens egyértelműen első számú fejlesztési területként jelenik meg a lakosság szerint. Többben megnevezték a Fő utca, a vasútállomás környéke vagy a Petőfi út állapotát, ami azt jelzi, hogy a probléma az egész településre kiterjed. A kerékpárutak hiánya is felmerült az utak rossz minősége mellett, aminek megléte a közlekedési biztonságot erősítené.
- Egészségügyi ellátás és alapvető szolgáltatások. Számos válaszban szerepelt az „orvosi ellátás”, „patika”, illetve „legyen orvos a faluban” kifejezés, ami egyértelműen mutatja, hogy az egészségügyi szolgáltatásokban a lakosság hiányosságokat észlel. A „boltok”, „pénzfelvételi lehetőség”, „bankautomata” említése szintén azt jelzi, hogy a mindennapi

élethez szükséges szolgáltatások bővítése fontos igény lenne sokak számára. Ezen lakosok válaszai alapján a településen hiányoznak azon alapvető szolgáltatások, amelyek a modern, komfortos falusi élethez tartoznak.

- Közbiztonság és rendfenntartás. Több válasz utalt a „kamerarendszer kiépítésére”, a „közbiztonság javítására”, illetve a „nyugalom és rend fenntartására”. A korábbi kérdések alapján a lakosság nagy része elégedett a közbiztonsággal, de van egy kisebb réteg, amely a nagyobb biztonsági jelenlétet vagy a technikai fejlesztéseket tartja fontosnak.
- Közösségi és kulturális élet fejlesztése. Sok válasz kapcsolódott a közösségi élet fejlesztéséhez, például „több program”, „közösségi élet”, „falunap”, „fiataloknak szórakozási lehetőségek”, „játsszótér fejlesztése”, valamint „sportolási és kulturális rendezvények”. A lakosságnak igénye lenne a fiatalok számára elérhető szabadidős és sportolási lehetőségek bővítésére, ami a település megújulásának fontos feltétele.
- Településkép, zöldfelületek és környezetfejlesztés. A válaszok között megjelent a „közterületek szépítése”, „fák ültetése”, „takarítás”, „több zöldterület”, illetve „vasútállomás parkosítása” igény is. Ezek az észrevételek a település környezetének rendezésére, arculati megújítására irányulnak.
- Munkahelyteremtés és gazdasági lehetőségek. Több válaszadó említette a „vállalkozások támogatását”, „munkalehetőségek bővítését”, illetve „helyi gazdaság fejlesztését”. Véleményem szerint ez azt jelenti, hogy a lakosság egy része gazdasági szempontból még mindig javíthatónak érzi a települést, és a munkahelyek hiányát a legnagyobb gyengeségek közé sorolja. Bár a korábbi kérdések alapján az ingázás megoldható, mégis sokan szeretnének helyben dolgozni, ami stabil megélhetési lehetőségeket biztosítana.

A válaszok elemzése egyértelműen jelzi, hogy elsősorban a mindennapi életminőséget közvetlenül befolyásoló tényezőkre összpontosítanak a lakosság fejlesztési igényei. Az utak állapota, a biztonság, az egészségügyi ellátás, a szórakozási és közösségi lehetőségek bővítése, valamint a helyi szolgáltatások fejlesztése jelentik a legfontosabb prioritásokat. Ezek a visszajelzések jól kijelölik azokat a szegmenseket, amelyekre a jövőbeni településfejlesztési stratégiának célszerű odafigyelnie.

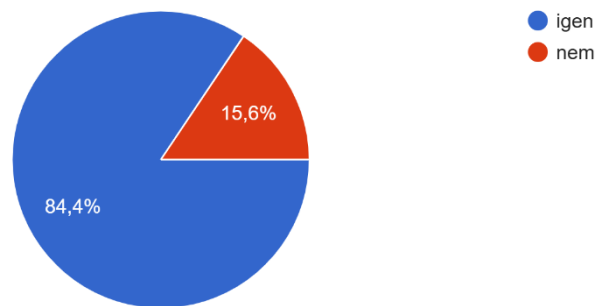
A válaszadók érzelmi kötődése a településhez

A kérdőív utolsó kérdései a lakosság jövőbeli lakóhelyi terveit és a településsel való érzelmi kötődését vizsgálták. Az első kérdés az volt, hogy a válaszadók szeretnek-e Pusztamonostoron élni, a második pedig azt kérdezte, hogy tervezik-e a település elhagyását a közeljövőben. A két kérdés együttesen jól mutatja a lakosság általános elégedettségét, jó közérzetét és a település népességmegtartó képességét.

Az első diagram adatai alapján a válaszadók túlnyomó többsége, 83,4%, igenlően válaszolt, tehát szeret Pusztamonostoron élni. Ez az arány rendkívül kedvező, és jól mutatja, hogy a lakosság alapvetően pozitívan viszonyul a településhez. A település szerethetőségét valószínűleg több tényező is befolyásolhatja. A korábbi válaszokban fontosnak tartották a nyugalmat, az elhelyezkedés előnyeit, a biztonságot és az összetartó közösséget, amelyek mind hozzájárulnak a pozitív lakóhelyi benyomáshoz. Arra lehet következtetni az eredményből, hogy Pusztamonostor lakosságának nagy része kötődik a településhez és elmondható, hogy elégedett a helyi feltételekkel.

Szeret-e ön ezen a településen élni? (Egy válasz adható!)

154 válasz

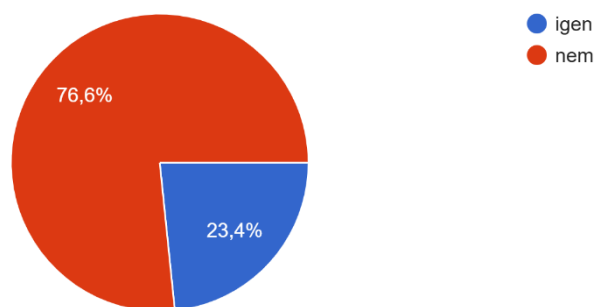
15. ábra: Szeret-e a válaszadó a településen élni?

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A második diagram szerint a válaszadók 77,2%-a nem tervezi, hogy elköltözik jelenlegi lakóhelyéről, míg 22,8% jelezte, hogy a jövőben esetleg más településre költözne. Kedvező képet ad ez az arány is, hiszen a lakosság több mint háromnegyede hosszú távon is Pusztamonostoron képzei el a jövőjét. A költözést tervezők aránya alacsonynak mondható.

Tervezi, hogy elköltözik jelenlegi lakóhelyéről? (Egy válasz adható!)

154 válasz

16. ábra: Tervezi-e a válaszadó, hogy elköltözzön a településről?

Forrás: Google Űrlapok diagram, mely a saját online kérdőív adatai alapján készült, 2025

A két kérdés eredményei együtt azt mutatják, hogy Pusztamonostor stabil lakossági bázissal és erős helyi kötődéssel rendelkezik, ahol az emberek többsége szeret élni, és továbbra is itt tervezi a jövőjét.

A kérdőív összegző értékelése

A kutatás során adott 154 válasz alapján elmondható, hogy Pusztamonostor lakossága érdeklődő, aktív és helyileg elkötelezett közösséget alkot. A demográfiai adatok szerint a válaszadók többsége munkaképes, aktív korú, a nők aránya több a férfiakénál. Az itt élők erős kötődést mutatnak a közösséghez, mivel többségük régóta helyben lakik.

A kutatás eredményei alapján elmondható, hogy Pusztamonostor biztonságos, nyugodt és élhető településnek számít, ahol a lakosság alapvetően elégedett a szolgáltatásokkal, ellenben jelentős fejlesztési igények merültek fel. Szükségesnek tartják az utak, járdák, közösségi terek, egészségügyi ellátás fejlesztését. A civil szervezetek munkájához a többség pozitívan állt, de a részvételi arányok alacsonynak mondhatók, amely a közösségi aktivitás fejlesztésének szükségességét mutatja.

A válaszokról összességében elmondható, hogy Pusztamonostor egy stabil lábakon álló, fejlesztési kihívásokkal küzdő település, amelynek lakossága igényt tart a modernizációra és a fejlődésre, de alapvetően elégedett az életminőséggel.

4.1.4 Helyszíni vizsgálat: A település infrastrukturális állapota

Pusztamonostor infrastrukturális fejlettsége az elmúlt évtizedben jelentős átalakuláson ment keresztül, amely a település élhetőségének és népességmegtartó képességének egyik fontos eleme. A dokumentált fejlesztések és a helyszíni vizsgálat alapján elmondható, hogy a 2010-es évek végéig a község úthálózatát nagyrészt földutak alkották. A jelenlegi önkormányzati vezetés 2019-től átfogó infrastrukturális fejlesztési programot indított el, amelynek fő célja a közmű-, intézményi és közlekedési infrastruktúra korszerűsítése.

A fejlesztések első lépéseként a szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető rendszer kiépítése valósult meg, amely a település egyik legsürgetőbb problémáját nagyrészt megoldotta. A vízvezetés korszerűsítése, különösen az Ady Endre és a Temető utcában nagymértékben hozzájárult a csapadékvíz okozta úthibák és a sárfelhalmozódás megszűnéséhez, ezáltal a közlekedés biztonságát és az utak tartósságát biztosította. A vízvezető árkok szakszerű kialakítása és a burkolatok megújítása is szükségzerű volt.

17. ábra: Ady Endre utca és Temető utca Pusztamonostoron

Forrás: Saját fotó, 2025

A csapadékvíz-elvezetést követően megkezdődött a földutak aszfaltozása, amely 2019 óta folyamatosan zajlik és mára a belterületi úthálózat jelentős része korszerű burkolattal

rendelkezik. Ezek a beruházások a település vizuális képére is kedvezően hatottak. A helyszíni vizsgálat során megfigyeltem, hogy az intézményi infrastruktúra is komoly fejlődésen ment keresztül az elmúlt időszakban. A felújított iskola, óvoda, művelődési ház és községháza korszerű, energiatakarékos megoldásokkal rendelkezik. Az épületek külső és belső felújítása, valamint modernizálása nemcsak a közintézmények hatékonyabb működését hozta magával, hanem a közösségi élet színvonalát is növelte.

18. ábra: A felújítás előtti és utáni pusztamonostori Művelődési ház

Forrás: Kastelyok.com, Saját fotó, 2025

Külön megemlíteném a nemrég megépült bölcsődét, amely segíti a fiatal családok letelepedését és a kisgyermekes szülők munkavállalását is. A beruházás bővítette a település szolgáltatási kínálatát, miközben a közösségi infrastruktúra szintjét is növelte. A fejlesztés hosszú távon növeli Pusztamonostor demográfiai stabilitását és a fiatal korosztály helyben tartásának egyik eszköze.

19.ábra: Pusztamonostori Óvoda és Bölcsőde

Forrás: Saját fotó, 2025

A helyszíni vizsgálatom során ugyanakkor feltűnő hiányosságot is tapasztaltam. A vasútállomáshoz vezető út, amelyet a településen közlekedő buszjárat, valamint naponta több helyi lakos is használ, a település egyik legrosszabb állapotú útszakasza. Az út burkolata töredezett, kátyús, esőzések idején nehezen járhatóvá válik, mivel vízelvezetése nem megoldott. A vasútállomás a település külső közlekedési kapcsolatainak egyik legjelentősebb helyszíne, így ennek az útszakasznak a felújítása a következő fejlesztési időszakban kiemelt fontosságú kell, hogy legyen. Az út korszerűsítése növelné a helyi közlekedésbiztonságot, illetve javítaná a település összeköttetését a közlekedési hálózattal is.

20. ábra: Vasút út minősége

Forrás: Saját fotó, 2025

A helyszíni vizsgálat során készült felvételeken is látható a felújított óvoda, iskola, községháza, művelődési ház, a település utcáin található csapadékvíz-elvezetési hálózat, a nemrég épült bölcsőde, valamint a felújításra szoruló vasútállomási út. Jól látható, hogy a település az elmúlt években jelentős fejlődésen ment keresztül. Az infrastruktúra állapotát a beruházások nagymértékben javították, a további hiányosságok pedig előre vetítik a jövőbeli fejlesztések szükségességét.

4.2 Szekunder kutatás

A szekunder kutatásom során megvizsgáltam az önkormányzat és a civil szervezetek szerepét a település fejlesztésében, ezzel belátást nyerve a jó és effektív együttműködés fontosságába. Ebben a szegmensben bemutatom a településen működő civil szervezeteket, ezek sajátosságait és fontosságát a helyi közösség építésében. Kutatást végeztem a környező települések ingatlanáraival kapcsolatban, adatot gyűjtöttem az interneten megtalálható ingatlanárakról, majd ezeket az adatokat kielemezve egy jó és átlátható összképet kaptam az ingatlanpiaci helyzetről a környéken. Bemutatom az ingatlan vásárlási támogatások fontosságát és ezen pályázatoknak vagy lehetőségeknek egy részét.

4.2.1 Az önkormányzat és a civil szervezetek szerepe a közösség fejlesztésében Pusztamonostoron

Egy település fejlődésének a helyi közösségi élet szervezettsége az egyik kulcstényezője, valamint az, hogy a lakosság aktívan részt tudjon venni a közösség mindennapjainak alakításában. A település hosszútávú fenntarthatóságának fontos erőforrásai a közösségi kohézió és a társadalmi tőke (Putnam, 2000), amelyek egyben hozzájárulnak a lakosság életminőségének javításához is. Pusztamonostor esetében a közösségfejlesztésben kettős szerep érvényesül. Egyfelől a helyi civil szervezetek aktív és sokszínű részvétele, másfelől az önkormányzat koordináló, támogató és kezdeményező funkciója. A két szereplő egymást kiegészítve járul hozzá a község társadalmi életének gazdagításához, a lakosság helyben tartásához és a közösségi identitás erősítéséhez is.

Az önkormányzat szerepe a közösség fejlesztésében

Magyarországon az önkormányzatok fontos szerepet töltenek be a közösségi élet alakításában is a helyi közszolgáltatások biztosítása mellett. Ez különösen igaz a kisebb településekre, ahol gyakran az önkormányzat az a szereplő, ami az egyik legnagyobb intézményi és szervezési kapacitással bír. Pusztamonostor önkormányzata a helyi közösség fejlesztésére tudatosan törekszik, különös figyelmet fordítva az idősebb korosztály, a családok és a fiatalok igényeire.

Az önkormányzat kiemelten törekszik az idősek támogatására. A településen működő Nyugdíjas Klub rendszeresen biztosít a nyugdíjasok és az idős korosztály számára közösségi programokat, amelyek nemcsak szórakozási lehetőséget jelentenek, hanem megelőzi és csökkenti a társadalmi elszigetelődést. Emellett a népkonyha (ingyenes étkeztetés) lehetősége szociális biztonságot nyújt a rászorulóknak számára.

Szimbolikus, de rendkívül értékes gesztus a polgármester személyes jelenléte, hiszen egyéni születésnap köszöntéssel tisztel meg minden 90. születésnapját ünneplő lakost. Ez a figyelmesség nemcsak az idősek megbecsülését erősíti, hanem példát mutat a gondoskodásról az egész közösség számára.

Az önkormányzat koordinációs szerepe jelentős a közösségi rendezvények szervezésében is. A falunapok, a gyermeknapok, a húsvéti, az adventi események és más közösségi ünnepek esetében nemcsak anyagi támogatást nyújt az önkormányzat, hanem arra törekszik, hogy összehangolja a helyi civil szervezetek munkáját is. Ennek köszönhető, hogy a programok színvonalasan és széles körű társadalmi részvétellel valósulhatnak meg, és ezzel együtt meg tudja mozgatni a település egészét.

A civil szervezetek szerepe a közösség fejlesztésben

Pusztamonostor életében kiemelkedő szerepük van a civil szervezeteknek, amelyek különböző funkciókat töltenek be a közösség fejlesztésében. Vannak, amelyek a közbiztonságért és a település külső megjelenéséért felelnek. Egyes szervezetek, a kulturális élet gazdagítására törekszenek, emellett vannak, akik a helyi innovációra összpontosítanak.

Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület a község egyik legfontosabb civil szervezeteként van jelen. Alapadataik közé tartozik a település biztonságának biztosítása. Részt vesznek a tűz megelőzésben, az esetleges katasztrófhelyzetek kezelésében és működésükkel biztonságérzetet teremtenek a lakosság számára a mindennapokban. Ugyanakkor tevékenységük a szűken értelmezett szakmai feladatokon túlmutat. Az egyesület aktívan jelen van a település közösségi életében, hiszen részt vesznek a rendezvényeken, ezen felül programokat szerveznek, sőt nemzetközi szinten is képviselik a települést és Magyarországot a CTIF (Nemzetközi Tűzoltósövetség) versenyein. Az egyesület biztonsági és a közösségi szerepe egyaránt értékes, mivel egyszerre erősíti a helyi identitást és összetartást, ezzel párhuzamosan pedig pozitív hatást gyakorol a település külső imázsára.

A Pusztamonostor Kreatív Szervező Csoport a kulturális és közösségi élet egyik legaktívabb tagja. A csoport önállóan szervezett programjaival sajátos, egyedi színt ad a település életének. Az adventi kalendárium énekes rendezvénye összekovácsolja a közösség tagjait. A résztvevők házaik sorban kijelölik, és az adventi időszak minden napján más család látja vendégül a falubelieket. Ez a kezdeményezés nemcsak a vallási és kulturális hagyományok ápolásához

kapcsolódik, hanem ezzel együtt erősíti az összetartozás érzését is, hiszen a közösségi élménynek közvetlenül a háztartások adnak helyet, amitől még személyesebbé válik ez a kezdeményezés.

A Pusztamonostoriak Baráti Köre egyfajta újíto szerepet tölt be a település életében. A kör jellemzően olyan lakosokból áll, akik hosszabb ideje élnek a településen, illetve az önkormányzat életében is aktívak. A szervezet célja, hogy kezdeményezéseivel segítse a község fejlődését, új ötleteket vigyen a helyi döntéshozatalba, és erősítse a lakosság részvételét a település formálásában. A szerveződés egyértelműen a társadalmi tőke növelését szolgálja, és hozzájárul ahhoz, hogy a község ne csak reagáljon a külső környezet változásaira, hanem maga is alakítani tudja saját jövőképét.

A Nyugdíjas Klub egy másik fontos pillérét jelenti a közösségi életnek. Bár a résztvevők a nyugdíjas korosztályt jelentik, de a klub működése több korosztályra is hatással van. Egyrészt lehetőséget nyújt a generációs kapcsolatok ápolására, másrészt elősegíti, hogy az idősek aktív tagjai maradjanak a helyi közösségnek. A Nyugdíjas Klub által szervezett programok és gyűlések hozzájárulnak ahhoz, hogy a település ne veszítse el a kapcsolódást az idősebb korosztállyal és elősegíti azt, hogy a fiatalabb nemzedékek számára is átadásra kerülhessen az idősebbek tapasztalatai és tudása.

Az önkormányzat és civil szervezetek együttműködése

A pusztamonostori közösségi élet egyik legnagyobb értékét képezi az önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés. A falunapok, gyermeknapok és egyéb települési rendezvények során az önkormányzat keretet és anyagi támogatást biztosít, míg a civil szervezetek tartalommal töltik meg az eseményeket, kreativitást és közösségi részvételt hozva a rendezvény számára.

A község fenntarthatósága szempontjából kulcsfontosságú, hogy ez az együttműködés hosszú távon is fenntartható legyen és tovább erősödjön. A település jövője nagyrészt azon múlik, hogy az önkormányzat és a civil társadalom és lakosság miként tudja közösen megszervezni és fenntartani a közösségi életet és a helyi lakosság, hogyan tud azonosulni ezekkel a kezdeményezésekkel.

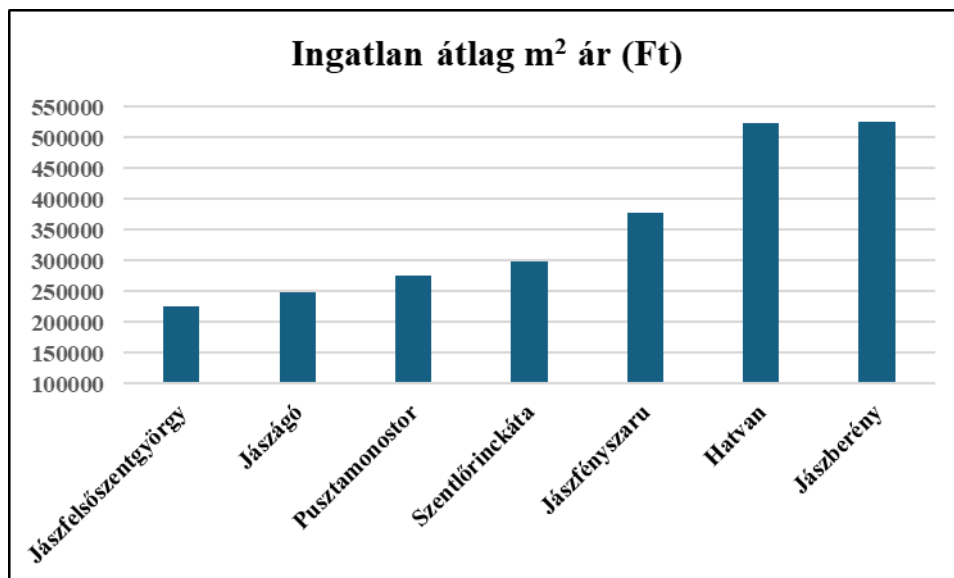
4.2.2 Lakhatási különbségek és a vidéki élet előnyei a Pusztamonostor környéki településeken

Magyarországon egyre jobban körvonalazódik a nagyváros és vidék közötti lakhatási különbség. A hirtelen ingatlanár növekedés a városok esetében egyre több és több embert ösztönöz arra, hogy vidékre költözzön, mivel a megélhetési költségek, valamint a lakhatási árak sokkal megfizethetőbbek, mint a városokban. A közlekedés, a közlekedési infrastruktúra, a digitális munkavégzés elterjedése és az állami támogatások lehetősége hozzájárulnak a vidékre költözés ösztönzéséhez.

Ez az alfejezet megmutatja, hogyan viszonyulnak Pusztamonostor lakhatási lehetőségei és ingatlanárai a környező településekhez, valamint bemutatja a vidéki élet társadalmi, gazdasági és életminőségi előnyeit, különös tekintettel a lakhatási és letelepedési támogatások szerepére.

Ingatlanárak összehasonlítása

A kutatás az Ingatlan.com 2025-ös adataira épül, amelyek az alábbi településekre vonatkozó átlagos négyzetméterárakat mutatják:

21.ábra: Ingatlan átlag m² ár (Ft) Pusztamonostor környező településein

Forrás: Ingatlan.com, saját szerkesztés, 2025

Az adatok alapján jól látható az ingatlanárak megoszlása a térségben. A legolcsóbb települések Jászfelsőszentgyörgy és Jászágó mezőgazdasági jellegű, kisebb infrastruktúrával rendelkező falvak, ahol az ingatlanpiac korlátozott a keresleti oldalról. Ezzel szemben Hatvan és Jászberény, mint a térség gazdasági központjai, 500 000 Ft/m² feletti árszintet képviselnek.

Pusztamonostor 277 000 Ft/m²-es átlagára a középkategóriába sorolható, ami kiegyensúlyozott ár-érték arányt jelent. A település előnye a 32-es főút és az M3-as autópálya közelsége, valamint a közeli munkaerőpiaci központok, mint Hatvan és Jászberény könnyen elérhetőek, a jól kiépített tömegközlekedési hálózatnak köszönhetően. Ezek a tényezők lehetővé teszik, hogy a lakosok alacsonyabb költségű, nyugodt lakókörnyezetben éljenek, ezzel együtt kihasználva a környező városok munkalehetőségeit.

Pusztamonostor, mint átmeneti település a város és a vidék között

A település földrajzi helyzetét tekintve kompromisszumos megoldást jelent a város és a vidék között. Egyrészt megfizethetőbb, mint a városi centrumok, másrészt megfelelő közlekedési és szolgáltatási háttérrel rendelkezik ahhoz, hogy kényelmes maradjon a mindennapi élet a lakosok számára.

Egy átlagos, 100 m²-es családi ház ára Pusztamonostoron körülbelül 27-30 millió forint, míg ugyanebben a kategóriában Hatvanban vagy Jászberényben már 52-55 millió forintot is elérhet. Ez az árkülönbség döntő tényező lehet a térségben a fiatal párok, pályakezdők vagy családok számára, akik az önálló otthonteremtés lehetőségét keresik.

Lakhatási támogatások és letelepedési ösztönzők

Az állami támogatások és kedvezményes konstrukciók által a vidéki lakhatás vonzereje jelentősen növekszik, amelyek kifejezetten a kisebb településeken való letelepedést ösztönzik. Ezekkel nemcsak az ingatlanvásárlás pénzügyi terheit tudják csökkenteni, hanem nagyban hozzájárulnak a fiatal népesség megtartásához is. A Falusi CSOK olyan, legfeljebb 5000 fős településekre vonatkozó támogatási forma, amely a vidéki lakhatást kívánja elősegíteni és ösztönözni. Pusztamonostor egyike a programban részt vevő településeknek, ezáltal új vagy használt ingatlan vásárlása, illetve felújítása esetén a családok igénybe vehetik a támogatást.

A támogatás összege:

- 1 gyermek esetén 600 000 Ft,
- 2 gyermek esetén 2,6 millió Ft,
- 3 vagy több gyermek esetén akár 10 millió Ft.

Ez a támogatás kamattámogatott hitellel is kombinálható, így az önerőigényt jelentősen csökkenti és megkönnyíti a vidéki házvásárlást. A Falusi CSOK hatása különösen érzékelhető a kisebb településeken, mivel növekvően hat a keresletre, így ösztönzi a stabilizációt az ingatlanpiacon és a helyi gazdaságban egyaránt. A Babaváró támogatás egy másik, országosan elérhető támogatás, amelyet elsősorban fiatal házaspárok vehetnek igénybe. A hitel maximum 11 millió forint összegű és kamatmentes, valamint gyermek születése esetén részben vagy egészben elengedhető. Sok család a Babavárót a Falusi CSOK-kal együtt alkalmazza, így akár 20 millió forint feletti forrást is elő tud teremteni vidéki ingatlanvásárlásra való felhasználásra. A program különösen kedvező azok számára, akik olcsóbb, kisebb településen vásárolnak ingatlant, hiszen helyi árakhoz viszonyítva a támogatás mértéke arányaiban nagyobb segítséget jelent. 2024-től bevezetésre került a CSOK Plusz, amely a korábbi városi CSOK-ot helyettesíti. Ez a támogatási forma akár 50 millió forintig terjedő, kamattámogatott hitelt biztosít gyermekvállalás esetén, így lehetővé teszi a magasabb értékű ingatlanok megvásárlását is. Bár a CSOK Plusz elsődlegesen nem a falusi településeket célozza meg, de a Pusztamonostorhoz hasonló, városközeleli településeken kiegészítő forrásként szolgálhat, különösen azok számára, akik Hatvan vagy Jászberény ingázási körzetében szeretnének letelepedni.

A környező települések közül Jászfényszaru az egyetlen, ahol letelepedési támogatás is elérhető önkormányzati szinten. A program célja, hogy a településre költöző fiatalokat és családokat letelepedésre, illetve új ingatlan vásárlására vagy építésére ösztönözze. Ez a támogatás vissza nem térítendő pénzbeli hozzájárulás, amely az első lakhatási költségek fedezésében segít (közművesítés, felújítás, telekvásárlás). A térség egyes települései aktívan törekszenek a népességmegtartás erősítésére és a népesség növelésére, ez a támogatási forma is ezt igazolja.

Konklúzió

A vizsgált települések ingatlanpiaci adatai alapján Pusztamonostor középkategóriás árszintet képvisel, ezzel együtt megfizethetőséget és jó elérhetőséget kínál. A 277 000 Ft/m²-es átlagár

jelentős előnyt biztosít azok számára, akik a városi munkalehetőségekhez közel kívánnak letelepedni és a csendes, falusias környezetet részesítik előnyben.

A Falusi CSOK, a Babaváró támogatás és a CSOK Plusz programok tovább növelik a térség vonzerőjét, mivel az otthonteremtéshez pénzügyi segítséget nyújtanak a fiatal családok számára. Ezen felül a Jászfényszarun elérhető letelepedési támogatás egyedülálló példája annak, a helyi önkormányzatok hogyan próbálják aktívan ösztönözni a népesség megtartását és a fiatalok letelepedését.

A vidéki élet tehát nem kizárólag pénzügyi előnyöket kínál, hanem életminőségi és közösségi értékeket is, amelyek lehetőséget biztosítanak egy hosszú távon fenntarthatóbb és kiegyensúlyozottabb életformára. Pusztamonostor és a környező települések remek példáját tükrözik ennek a pozitív irányú vidéki megújulásnak.

5 Következtetések és javaslatok

Az első H1-es hipotézisemet igazolni tudtam, mivel a kutatás eredményei egyértelműen alátámasztják, hogy Pusztamonostor társadalmi közösségei és civil szervezetei kulcsszerepet játszanak a közösség összetartásában és a lakosság helyben maradási hajlandóságának erősítésében. Az interjúk, a kérdőíves felmérés és a helyszíni megfigyelések konzisztensen azt mutatják, hogy a közösségi élet a település egyik legfőbb értéke. A polgármesteri interjú alapján az önkormányzat tudatosan támogatja azokat a rendezvényeket, amelyek megszólítanak mindenféle korosztályt, mint a falunap, a gyermeknap, a húsvéti és az adventi események, amelyek nemcsak a társadalmi kohéziót erősítik, hanem a helyi identitás megerősödését is elősegítik. Ezzel kapcsolatban az Önkéntes Tűzoltó Egyesület elnöke hangsúlyozta, hogy az önkéntes és hagyományőrző tevékenységek túlmutatnak a rendezvényszervezésen, hiszen a környező településeket is bevonó programok által tágabb társadalmi kapcsolatok épülnek ki. A kérdőíves adatok is megerősítik ezt. A válaszadók többsége jónak vagy kiválóan értékelte a civil szervezetek munkáját, a lakosság 83,4%-a szeret a településen élni, és több mint 77%-a nem tervezi az elköltözést. Ezek a tényezők a közösségi tőke népességmegtartó hatását mutatja. Következtetésként levonható, hogy a közösségi aktivitás és az önkéntesség nem csak hagyományőrző szerepet tölt be, hanem kulcsfontosságú szerepe van a társadalmi tőke növelésében, amely a település hosszú távú stabilitásához is hozzájárul. A dolgozatom alatt végzett kutatások alapján fontosnak tartom a civil szervezetek közötti együttműködések további erősítését, közös rendezvények és pályázati programok indítását, valamint a fiatalabb korosztály aktívabb bevonását a közösségi életbe. Emellett célszerű lenne egy átfogó, önkormányzati szintű civil szervezeti stratégia kidolgozása, amely rendszeres támogatást és láthatóságot biztosít a helyi egyesületek számára, ezáltal tovább növelve a közösségi élet dinamikáját és a helyben maradási hajlandóságot.

A második H2-es hipotézisemet igazolni tudtam, mivel a kutatás eredményei egyértelműen rámutattak arra, hogy a megfizethető ingatlanárak és az elérhető lakhatási lehetőségek jelentős hatással vannak a fiatalok helyben maradására és beköltözésére. A polgármesterrel készített interjú alapján Pusztamonostor egyik legnagyobb versenyelőnye a környező városokhoz, (különösen Jászberényhez és Hatvanhoz) viszonyítva a jóval kedvezőbb ingatlanárak, amely akár 20-30 millió forintos árelőnyt is jelenthet. A fiatal családok letelepedése elérhetőbbé válik az olyan állami családtámogatási konstrukciók által, mint a Falusi CSOK, a Babaváró támogatás és a CSOK Plusz. A kérdőíves kutatás eredményei ezzel összhangban azt mutatják,

hogy a válaszadók 64,3%-a a kedvező elhelyezkedést, míg 35,1%-a az alacsonyabb ingatlanárakat tekinti a település fő előnyének, emellett a többség nem tervezi elhagyni a községet. A szekunder ingatlanpiaci adatok (2025) is megerősítik az előbb leírtakat, mivel a Pusztamonostoron mért, körülbelül 277 000 Ft/m²-es átlagár a térség ingatlanainak középmezőnyébe sorolható. Ez kedvező alternatívát kínál mindazon fiataloknak, akik a közeli ipari központokban dolgoznak, de mégis vidékies, biztonságos környezetben szeretnének letelepedni. A 32-es főút és a 82-es vasútvonal közelsége kiváló közlekedési lehetőségeket kínál Budapest, Hatvan és Jászberény irányába ingázók számára, így Pusztamonostor egyfajta „átmeneti térségi pozíciót” foglal el a városi és vidéki életforma között. A fiatalok számára azok a tényezők, mint az alacsonyabb ingatlanár, a biztonságos környezet és a munkalehetőségek könnyű elérhetősége különösen vonzóvá teszik településünket. A kutatási eredmények alapján a lakhatási feltételek javítását továbbra is stratégiai célként kell kezelnie az önkormányzatnak, hogy az célravezető eredményeket hozzon. Ösztönzően hatna a fiatal családok számára, ha az önkormányzat telkeket vagy kedvezményes bérlakásokat biztosítana az ide költözni vágyók számára. Fejlődési lehetőséget kínálna kommunikációs kampányok indítása is, amelyek a települést tudatosan a „megfizethető és élhető vidéki otthon” kategóriába pozícionálnak. Emellett továbbra is támogatni kell a közművesítési és infrastruktúra-fejlesztési programok folytatását, hogy a település megfelelő szintű szolgáltatási háttérrel és infrastruktúrával is tudjon alkalmazkodni a növekvő beköltözési igényhez. Ezen tényezők hosszú távon tovább erősíthetik Pusztamonostor demográfiai stabilitását és gazdasági helyzetét.

A harmadik H3-as hipotézisemet részben tudtam igazolni, mivel a kutatás eredményei azt mutatják, hogy a település népességmegtartó képességét valóban befolyásolja a munkahelyek közelsége és az infrastrukturális fejlesztések, ugyanakkor ezek önmagukban nem elegendőek a hosszú távú megtartóerő biztosításához. A helyi és térségi közlekedési kapcsolatok, különösen a 32-es főút, valamint a Budapest-Hatvan-Jászberény irányú útvonalak lehetővé teszik a napi szintű ingázást, amit a polgármester kulcstényezőként említett a település fejlődésében. A közeli ipari központok, mint Jászfényszaru, számos pusztamonostori lakosnak nyújt stabil munkalehetőséget, így a két település közötti gazdasági kapcsolat erősíti a térség kohézióját. A kérdőíves kutatás eredményei is alátámasztják azt az összefüggést, hogy a válaszadók több mint fele a település egyik legfontosabb előnyeként a jó közlekedési adottságokat és a kedvező elhelyezkedést nevezte meg. Az elmúlt években megvalósult önkormányzati beruházások például az útfelújítások, a közvilágítás korszerűsítése, a közösségi terek és intézmények fejlesztése hozzájárultak a lakosság életminőségének javulásához, és Pusztamonostor modern,

rendezett arculatához. Mindezek ellenére a kérdőíves válaszokból az is kiderült, hogy a lakosság további fejlesztéseket tart szükségesnek, különösen az utak állapotának javítására hívták fel a figyelmet, de a közbiztonság erősítése és az egészségügyi ellátás fejlesztése is a lakosok igényei között szerepel. Az a következtetés vonható le, hogy a fizikai infrastruktúra megléte csak részben határozza meg a település megtartóerejét, mivel ugyanolyan fontos részét képezik a közösségi kapcsolatok minősége, a civil szervezetek aktivitása és a lakhatási feltételek stabilitása is. A hipotézis tehát csak részben igazolható, bár a munkahelyek közelsége és a folyamatos infrastrukturális fejlesztések nélkülözhetetlenek a település gazdasági és társadalmi fennmaradásához, de hatásuk más tényezőkkel együttesen érvényesül, elsősorban a közösségi kohézióval, a civil szervezetek működésével és a lakhatási feltételek biztosításával. Szintén egy eredményes projekt lenne a munkába járást segítő közlekedési lehetőségek fejlesztése, mint például a menetrend-bővítés, a járatösszehangolás és a munkahelyi együttműködések ösztönzése a térségi ipari központokkal. Az ilyen intézkedések hozzájárulnának a település hosszú távú népességmegtartó képességének erősítéséhez és tovább javítaná a helyi életminőséget.

A H4-es negyedik hipotézisemet igazolni tudtam, mivel a kutatás eredményei egyértelműen alátámasztják, hogy az önkormányzati fejlesztési stratégiák és támogatási programok meghatározó szerepet játszanak Pusztamonostor fenntartható fejlődésében. A polgármester interjúja alapján az önkormányzat tudatosan követi a kisebb, de folyamatos fejlesztések stratégiáját, amely a fegyelmezett költségvetési gazdálkodással és a rendszeres pályázati részvétellel együttesen stabil, hosszú távú fejlődési pályát biztosít. Ez a fejlesztéspolitikai szemlélet egyszerre javítja az infrastruktúra minőségét (közvilágítás, úthálózat, járdák, közösségi terek), erősíti a társadalmi kohéziót a civil és ifjúsági programok támogatása által, valamint elősegíti a helyi gazdaság élénkítését. A kérdőíves kutatás eredményei alapján a lakosság többsége érzékeli és elismeri ezeket a fejlesztéseket. A válaszadók túlnyomó része pozitívan értékelt az önkormányzat beruházásait, különösen az infrastruktúra és a közösségi élet területén. Ugyanakkor megfogalmazódnak további igények is, például az utak állapotának további javítása vagy a közbiztonság fejlesztése, ami azt jelzi, hogy a lakosság aktívan részt vesz a helyi fejlesztési folyamatok értékelésében. Ez a közösségi visszacsatolás megerősíti a lakosság bizalmát az önkormányzati működésben és hozzájárul a helyi döntéshozatal átláthatóságához. A kutatás rávilágított arra is, hogy Pusztamonostor fejlesztéspolitikája a gazdasági, társadalmi és környezeti, tehát a fenntarthatóság mindhárom dimenzióját egyaránt integrálja. A gazdasági dimenziót a fegyelmezett pénzgazdálkodás és a sikeres pályázatok

biztosítják. A társadalmi pillér a közösségi programokban és civil együttműködésekben jelenik meg, míg a környezeti dimenziót a zöldterületek megőrzése és az energetikai korszerűsítések képviselik. A kutatási eredmények alapján javasolt, hogy az önkormányzat tovább erősítse a közösségi részvétel és a stratégiai tervezés kapcsolatát, például egy helyi fenntarthatósági akcióterv kidolgozásával, amely meghatározná a következő évek prioritásait és fejlesztési irányait. Emellett hatékonyabb lenne a pályázati források célzott felhasználása a zöld infrastruktúra, az energiahatékonyság és a digitális szolgáltatások bővítése érdekében. Továbbá, növelheti a fejlesztéspolitika társadalmi elfogadottságát, ha a helyi vállalkozásokat és a civil szervezeteket bevonják a döntéshozatalba, ezáltal biztosítva Pusztamonostor hosszú távon is fenntartható és versenyképes fejlődését.

6 Összefoglalás

A kutatás során Pusztamonostor fejlesztési lehetőségei kerültek bemutatásra, különös tekintettel a település társadalmi, gazdasági és infrastrukturális adottságaira, valamint a népességmegtartó képességet befolyásoló tényezőkre. A dolgozat célja, hogy átfogó képet nyújtson arról, hogyan járulhatnak hozzá az önkormányzati fejlesztések, a civil szervezetek, valamint a helyi közösségi kezdeményezések a jövőbeli versenyképességéhez és a település fenntartható fejlődéséhez egyaránt. A szakirodalmi áttekintés rávilágított arra, hogy Magyarországon a kistelepülések fejlesztése összetett, többdimenziós folyamat, amelyben szoros kölcsönhatásban állnak a gazdasági, társadalmi és környezeti tényezők. A vidékfejlesztés elméleti megközelítései, valamint az Európai Unió és a hazai támogatási rendszerek, különösen a Falusi CSOK és a LEADER lehetőséget teremtenek, hogy a közösség saját erőforrásaira, tudására, hagyományaira, vállalkozásaira és természeti adottságaira támaszkodjon. A demográfiai folyamatok elemzése ugyanakkor rámutatott, hogy továbbra is komoly kihívásként van jelen a vidéki térségek számára, így Pusztamonostor esetében is a népességfogyás, az elöregedés és az elvándorlás. A primer kutatás során interjúk, kérdőíves felmérés és helyszíni vizsgálat segítségével történt az adatok gyűjtése. Az önkormányzati és civil szervezeti vezetőkkel készített interjúk eredményeként megismerhettük a település előnyeit és lehetőségeit, amelyek a kedvező elhelyezkedést, közösségi összetartást, fejlődő infrastruktúrát és a további fejlesztési irányokat foglalja magába. A kérdőíves kutatásban 154 válaszadó vett részt és véleményük megerősítette, hogy a lakosság alapvetően elégedett az életminőséggel, ugyanakkor szükségesnek és fontosnak tartják az úthálózat, az egészségügyi ellátás és a közösségi szolgáltatások fejlesztését. A szavazatok alapján a lakosság 83,4%-a szeret a településen élni, és több mint háromnegyede Pusztamonostort tekinti lakhelyének hosszú távon is, ami erős érzelmi kötődést és pozitív közösségi identitást jelez. A szekunder kutatás eredménye szerint Pusztamonostor ingatlanpiaci helyzete kedvező, mivel az átlagos négyzetméterárak (277 000 Ft/m²) a régió középárkategóriájában helyezkednek el, ami a főváros és a nagyobb ipari központok közelségével együtt jelentős versenyelőnyt biztosít. A település földrajzi elhelyezkedése, valamint a megfizethető lakhatás kombinációja kiemelten kedvezően hathat a fiatal családok letelepedéséhez. Az infrastrukturális fejlesztések, mint az útfelújítások, a közintézmények energetikai korszerűsítése, valamint bölcsődeépítés szintén erősítik a népességmegtartó képességet. A kutatás fő megállapítása, hogy Pusztamonostor fejlődése a közösségi együttműködésen, az önkormányzati tudatosságon, támogatásokon és a civil szervezetek aktív jelenlétén alapul. A gazdasági fejlesztésekre, a közösségi élet

színvonalára, valamint a társadalmi kohézió egyensúlyára épül a település hosszú távú fenntarthatósága. Konklúzióként megállapítható, hogy a helyi kezdeményezések és az önkormányzat által szervezett programok összehangolt alkalmazása képes biztosítani Pusztamonostor számára a stabil fejlődést, a fiatalok helyben maradását és a közösségi élet folyamatos megújulását.

Célom, hogy a dolgozatban megfogalmazott javaslatokat és következtetéseket mielőbb eljuttassam a polgármester asszonyhoz, ezzel is támogatva a település fejlődését, bővíteni annak lehetőségét.

7 Irodalomjegyzék

Szakirodalmak:

1. Amann W. (2009): *The Austrian System of Social Housing Finance*. Vienna: IIBW.
Elérhető:
https://www.researchgate.net/publication/37390965_The_Austrian_System_of_Social_Housing_Finance
2. Beke K. (2006): Közösségi munka és helyi társadalom. *Közösségi Adattár*.
Elérhető:
http://kka.hu/_Kozossegi_Adattar/Azadatt.nsf/.../k%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9gi%20munka.pdf
3. Csete L. (2005): Az agrár- és vidékfejlesztés fenntartható rendszere. *Gazdálkodás*, 49(2), 3–16.
Elérhető: <https://discussionpapers.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/1022/2041>
4. Csete M. (2006): A fenntarthatóság helyi megvalósítása. *Gazdálkodás*, 50(16), 68–76.
Elérhető: <https://mail.ojs.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/1331/2658>
5. Dunford M. (2009): *Regional Inequalities*. Brighton: University of Sussex.
Elérhető: https://www.researchgate.net/publication/315386818_Regional_Inequalities
6. Enyedi Gy. (1991): Tér és társadalom: A városfejlődés társadalmi–gazdasági folyamatai. *Földrajzi Értesítő*, 40(3–4), 265–295.
Elérhető:
https://web.archive.org/web/20180422133853id_/http://www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/FE1991/FE19913-4_265-295.pdf
7. Farkas J. (2016): Közösségi programok szerepe a kulturális fejlesztésekben. *Kulturális Szemle*, 2(2), 36–44.
Elérhető:
https://www.kulturalisszemle.hu/storage/app/media/lapszamok/KSZ_2016_2.pdf
8. Ferge Zs. (1992): Társadalmi integráció és közösségi részvétel. *TÁRKI Műhelytanulmányok*, 921.
Elérhető: https://tarki.hu/tarsadalomkutatas/publikaciok/tpubl_a_921.pdf
9. Finta I. (2022): Többszintű kormányzás és a vidékfejlesztés intézményi kihívásai Magyarországon. *Köz-Gazdaság*, 17(3), 73–88.
Elérhető: <https://real.mtak.hu/161791/1/finta-tobbszintu-2022.pdf>
10. Hárs Á. – Simon D. (2018): Ifjúsági elvándorlás – fiatalok külföldi munkavállalása. *Munkaerőpiaci Tükör 2018*, 146–150. KRTK KTI.
Elérhető: https://kti.krtk.hu/wp-content/uploads/2019/12/mt_2018_hun_146-150.pdf
11. Káposzta J. (2014): A területi különbségek kialakulásának főbb összefüggései. *Gazdálkodás*, 58(5), 399–412.
12. Kincses B. (2021): A közlekedési elérhetőség és a vidéki térségek társadalmi folyamatai Magyarországon. *Tér és Társadalom*, 35(4), 73–94.
Elérhető: https://publicatio.bibl.u-szeged.hu/18169/1/elsoszerzos_folyoiratcikk_kincses_boglarka.pdf
13. Klemencic M. – Mulej M. – Ženko Z. (2006): *The Role of Local Systems in Regional Development: A Systems Approach*. *FM-KP Review*, 2, 123–162.
Elérhető: https://www.fm-kp.si/zalozba/issn/1581-6311/2_123-162.pdf
14. Kovács A. (2018): Környezetvédelem és önkormányzatok szerepe a fenntartható fejlesztésben. MTA KRTK RKI.
Elérhető: https://real.mtak.hu/85915/1/85915_Kornyezetvedelem.pdf

15. Lengyel I. – Rechnitzer J. (2004): *Regionális gazdaságtan*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs.
16. Lengyel I. (2004): *The Pyramid Model of Regional Competitiveness. Institute of Economics, Hungarian Academy of Sciences Discussion Papers*, MT–DP 2004/24.
Elérhető: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/108093/1/MTDP0424.pdf>
17. Lukácsné Gellér É. (2023): A családi ellátások indexálásának uniós jogba ütközése. *Jogelméleti Szemle*, 4, 50–65.
Elérhető:
https://www.researchgate.net/publication/373443784_A_csaladi_ellatasok_indexalasanak_unios_jogba_utkozese
18. Lukovics M. – Savanya P. (2014): Új hangsúlyok a területi fejlődésben. In: Lux A. (szerk.): *Terület- és településfejlesztés Magyarországon*. Szeged, JATEPress, 247–269.
Elérhető: https://oszkdk.oszk.hu/storage/00/01/38/28/dd/1/978-963-306-247-0_Lukovics_M-Savanya_P_2014_Uj_hangsulyok_a_teruleti_fejlodesben.PDF
19. Mabey N. – Barker T. – Hawkin S. – Mitchell M. (2001): *Europe 2001: The NORD Report – Towards Sustainable Development*. WWF–UK & Stockholm Environment Institute.
Elérhető: https://www.wwf.org.uk/sites/default/files/2009-01/nord_report_europe01.pdf
20. Nárai M. (2005): Civil szervezetek és önkormányzatok kapcsolatai vidéki környezetben. *Tér és Társadalom*, 19(1), 63–82.
Elérhető: https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/78263/2005_1_NARAI.pdf
21. Nárai M. (2008): *Civil társadalom vidéken – PhD értekezés tézisei*. Pécs, MTA RKK NYUTI.
Elérhető: http://rkk.hu/rkk/publications/phd/narai_tezis.pdf
22. Sárkány I. (2022): A népességöregedés népességfogyást generáló hatása. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2405–2409.
23. Soaita A. M. – Dewilde C. (2022): *Housing inequalities and welfare state regimes: A comparative perspective. Land Use Policy*, 114, 106680.
Elérhető: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264837721006803>
24. Somlyódyne Pfeil E. (2001): Önkormányzati integráció és helyi közigazgatás. *Tér és Társadalom*, 15(3–4), 39–60.
Elérhető: <https://www.tet.ojs.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/1792/3553>
25. *Studia Mundi – Vidékfejlesztési tanulmányok* (2019): A vidékfejlesztés elméleti alapjai és gyakorlati megvalósítása Magyarországon. Szent István Egyetem.
Elérhető: https://real.mtak.hu/115728/1/studia_mundi_vol_7_no_4_6.pdf
26. Szabó L. (2011): Hagyomány és hagyományörzés a vidéki közösségekben. MTA BTK Néprajztudományi Intézet.
Elérhető:
<https://real.mtak.hu/9234/1/Hagyom%C3%A1ny%20%C3%A9s%20hagyom%C3%A1ny%C5%91rz%C3%A9s.pdf>
27. Szabó N. – Zsibók Zs. (2022): Lakhatás, ingatlanpiac és térszerkezet: területi különbségek és társadalmi hatások. *Tér – Regionális Innovációs és Politikai Folyóirat*, 6(4), 1–20.
Elérhető: <https://real.mtak.hu/179251/1/TRIP.2022.4.pdf>
28. Szabó P. (2009): A vidék térségi szerepe és átalakulása. *Regionális Energiagazdálkodás Füzetek*, ELTE TTK.
Elérhető:
https://geogr.elte.hu/REF/REF_Cikkek/SzaboPal/1_szabopal_tanulmánya.pdf

29. Szabó T. (2021): A civil szervezetek szerepe a biztonság megteremtésében. *Védelmi Tudomány*, 6(1), 213–227.
Elérhető: <https://ojs3.mtak.hu/index.php/vedelemtudomany/article/view/13120>
30. Szalai A. – Fabula S. (2021): A vidéki terek újraértelmezése – Elméleti és empirikus megközelítések a vidékkutatásban. *Tér és Társadalom*, 35(1), 59–78.
Elérhető: https://publicatio.bibl.u-szeged.hu/21087/1/2021_I_04_szalai_fabula.pdf
31. Tagai G. – Lennert J. (2023): A magyarországi demográfiai válság nyomában – A népességfogyás aktuális kérdései szélesebb kitekintésben. In: *Területi folyamatok Magyarországon 2021–2023. Területi riport*, 12–40. HUN-REN KRTK RKI.
Elérhető:
https://real.mtak.hu/182888/7/Tagai_Lennert_A%20magyarorsz%C3%A1gi%20demogr%C3%A1fiai%20v%C3%A1ls%C3%A1s%C3%A1g%20nyom%C3%A1ban..12-40.pdf
32. Teveli-Horváth D. – Varga V. (2023): A magyar kreatív fiatalok lakóhelyválasztási preferenciái és annak változása a COVID–19 fényében. *Tér és Társadalom*, 37(1).
Elérhető: <https://discussionpapers.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/3414/5685>
33. Varsányi P. (2021): *Városok, tervezés, ingatlanpiac*. Budapest, Budapesti Corvinus Egyetem.

Egyéb felhasznált irodalmak:

1. Pusztamonostor község weboldala
Elérhető: <https://pusztamonostor.hu/>
Ideje: 2025
2. Központi Statisztikai Hivatal: Pusztamonostor elhelyezkedése
Elérhető: https://www.ksh.hu/apps/hntr.telepules?p_lang=HU&p_id=15246
Ideje: 2025
3. Központi Statisztikai Hivatal: Pusztamonostor népességváltozása
Elérhető: https://www.ksh.hu/apps/hntr.telepules?p_lang=HU&p_id=15246
Ideje: 2025
4. Pusztamonostor történelme
Elérhető: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Pusztamonostor#T%C3%B6rt%C3%A9nete>
Ideje: 2025
5. Ingatlanárak Pusztamonostoron és a környező településeken
Elérhető: <https://ingatlan.com/>
Ideje: 2025
6. Családi Otthonteremtési Kedvezmény
Elérhető: <https://www.erstebank.hu/hu/tudastar/maganszemelyek/hitelek/csaladi-otthonteremtes-i-kedvezmeny/mi-az-a-csok>
Ideje: 2025
7. Babaváró hitel
Elérhető: <https://www.erstebank.hu/hu/ebh-nyito/hitelek-es-otthon/lakascelu-tamogatasok/babavaro-hitel>
Ideje: 2025
8. Önkormányzatiság Magyarországon
Elérhető: <https://2010-2014.kormany.hu/hu/mo/onkormanyzatisag-magyarorszagon>
Ideje: 2025
9. LEADER Program
Elérhető: <https://kormany.hu/hirek/a-videk-tovabbi-fejlodeset-szolgajja-a-leader>
Ideje: 2025
10. Fenntarthatóság
Elérhető: <https://www.vg.hu/hirdetes/2023/09/mitol-lesz-fenntarthato-egy-telepules-x>
Ideje: 2025
11. Kép a felújítás előtti pusztamonostori Művelődési házról
Elérhető: <https://www.kastelyok.com/adatlap.php?details=473>
Ideje: 2025

8 Mellékletek

1.számú melléklet: 1.Interjú kérdések.

Mi az a 3 szó, ami eszébe jut a településről?

Kérem értékelje a település a település demográfia helyzetét az elmúlt 5 évben!

Mi lehet az indok ezen változások esetében?

Elégedett a közelmúltban végrehajtott beruházásokkal a településen?

Várható-e még egyéb beruházás a közeljövőben a településen?

Hogyan vélekedik a lakhatási helyzetről napjainkban? Ön szerint milyen előnyei vagy hátrányai lehetnek Pusztamonostornak, ha valaki ide szeretne költözni?

Elégedett a Civil szervezetek munkájával?

2.számú melléklet: 2. interjú kérdések.

Mi az a 3 szó, ami eszébe jut a településről?

Kérem, mutassa be röviden a civil szervezetüket és annak fő céljait!

Mióta működnek Pusztamonostoron, és mi hívta életre a szervezetet?

Milyen fő tevékenységeket, programokat valósítanak meg a településen?

Milyen mértékben vesznek részt a helyiek a szervezet rendezvényein és kezdeményezéseiben?

Milyen kapcsolatban állnak az önkormányzattal és más helyi intézményekkel?

Milyen forrásokból tudják biztosítani a szervezet működését (pl. támogatások, pályázatok, adományok)?

Milyen nehézségekkel találkoznak a működés vagy a tagtoborzás során?

Milyen eredményekre vagy sikerekre a legbüszkébbek eddigi működésük során?

Hogyan látja a civil szervezetek szerepét Pusztamonostor közösségi életében és fejlődésében?

Milyen terveik, céljaik vannak a közeljövőre, illetve milyen fejlesztéseket tartanak fontosnak?

3.számú melléklet: Kérdőív kérdések

Az Ön neme: (Egy válasz adható!) *

- Férfi
- Nő

Az Ön életkora: (Egy válasz adható!) *

- 18-30 év
- 31-45 év
- 46-60 év
- 60 év felett

Az Ön legmagasabb iskolai végzettsége: (Egy válasz adható!) *

- Nyolc általános iskolai osztály alatt
- Nyolc általános iskola
- Szakmunkásképző, szakiskola
- Érettségi
- Diploma

Mióta él a településen? (Egy válasz adható!) *

- 0-5 év
- 5-15 év
- több mint 15 éve
- őslakos

Melyik 3 szó jut eszébe a településről? *
(Vesszővel elválasztva válaszoljon!)

Rövid szöveges válasz

Az Ön foglalkozása: (Egy válasz adható!) *

- alkalmazott
- közalkalmazott, köztisztviselő
- vállalkozó
- civil szervezetben foglalkoztatott
- nyugdíjas
- álláskereső
- tanuló, hallgató

Ingázik-e Ön a lakhelye és a munkahelye/iskolája között? (Egy válasz adható!) *

- nem
- napi rendszerességgel
- hetente
- ritkábban

Melyik településen dolgozik? (Egy válasz adható!)*

- Pusztamonostor
- Jászberény
- Jászfényszaru
- Hatvan
- Jászárokszállás
- Jászágó
- Szentlőrincváta
- Jászfelsőszentgyörgy
- Budapest
- Szolnok
- Nem dolgozom

Hogyan ítéli meg a településen a közműszolgáltatások, infrastruktúrák színvonalát! *

	Nagyon rossz 1	2	3	4	Nagyon jó 5
villany	☐	☐	☐	☐	☐
gáz	☐	☐	☐	☐	☐
csatorna	☐	☐	☐	☐	☐
telefon	☐	☐	☐	☐	☐
kábel TV	☐	☐	☐	☐	☐
internet	☐	☐	☐	☐	☐
Utak, Járdák áll...	☐	☐	☐	☐	☐
Közúti tömegk...	☐	☐	☐	☐	☐
közvilágítás	☐	☐	☐	☐	☐
csapadékvíz el...	☐	☐	☐	☐	☐
közterületek áll...	☐	☐	☐	☐	☐
kommunális hu...	☐	☐	☐	☐	☐

Ön szerint megfelelő a település közbiztonsága? (Egy válasz adható!)*

- igen
- nem

Hogyan értékeli a településen működő Civil szervezetek munkáját? *

	1	2	3	4	5	
Nem vagyok elégedett velük	☐	☐	☐	☐	☐	Elégedett vagyok velük

Részt vesz-e valamely civil szervezet munkájában? (Egy válasz adható!) *

- igen
- nem

Mik a település erősségei? (Több válasz adható!)

- Összetartó közösség
- Elhelyezkedés
- Sok munkalehetőség
- Jó közbiztonság
- Környékhez képest olcsóbb lakhatás
- Főváros közelsége
- Nyugalom
- Jól kiépített közlekedési hálózat

Ha egy dolgot fejleszthetne a településen, mi lenne az? (Rövid, egy-két szavas válasszal válaszoljon!)

Rövid szöveges válasz

Szeret-e ön ezen a településen élni? (Egy válasz adható!) *

- igen
- nem

Tervezi, hogy elköltözik jelenlegi lakóhelyéről? (Egy válasz adható!) *

- igen
- nem

9 Függelékek

Abstract

A kutatás során Pusztamonostor fejlesztési lehetőségei kerültek bemutatásra, különös tekintettel a település társadalmi, gazdasági és infrastrukturális adottságaira, valamint a népességmegtartó képességet befolyásoló tényezőkre. A dolgozat célja, hogy átfogó képet nyújtson arról, hogyan járulhatnak hozzá az önkormányzati fejlesztések, a civil szervezetek, valamint a helyi közösségi kezdeményezések a jövőbeli versenyképességéhez és a település fenntartható fejlődéséhez egyaránt. A szakirodalmi áttekintés rávilágított arra, hogy Magyarországon a kistelepülések fejlesztése összetett, többdimenziós folyamat, amelyben szoros kölcsönhatásban állnak a gazdasági, társadalmi és környezeti tényezők. A vidékfejlesztés elméleti megközelítései, valamint az Európai Unió és a hazai támogatási rendszerek, különösen a Falusi CSOK és a LEADER lehetőséget teremtenek, hogy a közösség saját erőforrásaira, tudására, hagyományaira, vállalkozásaira és természeti adottságaira támaszkodjon. A demográfiai folyamatok elemzése ugyanakkor rámutatott, hogy továbbra is komoly kihívásként van jelen a vidéki térségek számára, így Pusztamonostor esetében is a népességfogyás, az elöregedés és az elvándorlás. A primer kutatás során interjúk, kérdőíves felmérés és helyszíni vizsgálat segítségével történt az adatok gyűjtése. Az önkormányzati és civil szervezeti vezetőkkel készített interjúk eredményeként megismerhettük a település előnyeit és lehetőségeit, amelyek a kedvező elhelyezkedést, közösségi összetartást, fejlődő infrastruktúrát és a további fejlesztési irányokat foglalja magába. A kérdőíves kutatásban 154 válaszadó vett részt és véleményük megerősítette, hogy a lakosság alapvetően elégedett az életminőséggel, ugyanakkor szükségesnek és fontosnak tartják az úthálózat, az egészségügyi ellátás és a közösségi szolgáltatások fejlesztését. A szavazatok alapján a lakosság 83,4%-a szeret a településen élni, és több mint háromnegyede Pusztamonostort tekinti lakhelyének hosszú távon is, ami erős érzelmi kötődést és pozitív közösségi identitást jelez. A szekunder kutatás eredménye szerint Pusztamonostor ingatlanpiaci helyzete kedvező, mivel az átlagos négyzetméterárak (277 000 Ft/m²) a régió középárkategóriájában helyezkednek el, ami a főváros és a nagyobb ipari központok közelségével együtt jelentős versenyelőnyt biztosít. A település földrajzi elhelyezkedése, valamint a megfizethető lakhatás kombinációja kiemelten kedvezően hathat a fiatal családok letelepedéséhez. Az infrastrukturális fejlesztések, mint az útfelújítások, a közintézmények energetikai korszerűsítése, valamint bölcsődeépítés szintén erősítik a népességmegtartó képességet. A kutatás fő megállapítása, hogy Pusztamonostor

fejlődése a közösségi együttműködésen, az önkormányzati tudatosságon, támogatásokon és a civil szervezetek aktív jelenlétén alapul. A gazdasági fejlesztésekre, a közösségi élet színvonalára, valamint a társadalmi kohézió egyensúlyára épül a település hosszú távú fenntarthatósága. Konklúzióként megállapítható, hogy a helyi kezdeményezések és az önkormányzat által szervezett programok összehangolt alkalmazása képes biztosítani Pusztamonostor számára a stabil fejlődést, a fiatalok helyben maradását és a közösségi élet folyamatos megújulását.

Nyilatkozatok

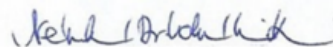
NYILATKOZAT

Sós Bálint (név) (hallgató Neptun azonosítója: GBWMWW) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2025. év 11. hó 10. nap

belső konzulens

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Sós Bálint
Neptun-kódja:	GBWMWW
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	X BSc/BA ☐ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb: .....
Tantárgy neve/kódja*:	Szakedolgozat
A munka címe:	Pusztamonostor fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrektúra, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
Szakirodalom keresésére, Szövegek megformázásra és nyelvi javításának támogatására, Ötletek rendszerezésére, szakkifejezések tisztázására, hivatkozások formai ellenőrzésére,	ChatGPT 4.0	

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott eszköz verziója, elérhetősége	MI-neve,	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....
.....
.....
.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: Gödöllő, 2025. 11. hó 07. nap

.....
Hallgató aláírása

.....
Konzulens/Témavezető aláírása

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és
eredetiségéről

A hallgató neve: Sós Bálint
A Hallgató Neptun kódja: GBWMWW
A dolgozat címe: Pusztamonostor fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata
A megjelenés éve: 2025
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztési és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott Szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2025. év 11. hó 07. nap

Hallgató aláírása